

Planering och byggande m.m.

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår de motionsförslag som behandlas i betänkandet. Motionsförslagen rör miljöbalkens hushållningsbestämmelser och behovet av bostäder, planering och byggande i vid bemärkelse och bostadspolitiken. Utskottet hänvisar i huvudsak till tidigare ställningstaganden och pågående arbete.

I betänkandet finns 16 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 270 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16, 2016/17 och 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Riksentresssystemet och behovet av bostäder	7
Översyn av plan- och bygglagen	14
Studentbostäder	22
Byggnaders inomhusmiljö	27
Kontroller vid nybyggnation	30
Medborgarinflytande i stadsplaneringen	33
Riktlinjer i planarbetet	35
Statliga byggbolag	41
BID-samverkan	44
Specialiserad världsutställning om hållbar samhällsbyggnad	46
Övriga motionsförslag – förenklad beredning	48
Reservationer	50
1. Riksentresssystemet och behovet av bostäder, punkt 1 (M, C, L, KD)	50
2. Riksentresssystemet och behovet av bostäder, punkt 1 (SD)	51
3. Översyn av plan- och bygglagen, punkt 2 (M, C, L, KD)	52
4. Översyn av plan- och bygglagen, punkt 2 (SD)	53
5. Översyn av plan- och bygglagen, punkt 2 (V)	54
6. Studentbostäder, punkt 3 (M, C)	55
7. Studentbostäder, punkt 3 (SD)	56
8. Byggnaders inomhusmiljö, punkt 4 (KD)	57
9. Kontroller vid nybyggnation, punkt 5 (V)	58
10. Medborgarinflytande i stadsplaneringen, punkt 6 (SD)	58
11. Medborgarinflytande i stadsplaneringen, punkt 6 (V)	59
12. Riktlinjer i planarbetet, punkt 7 (C)	60
13. Riktlinjer i planarbetet, punkt 7 (V)	61
14. Statliga byggbolag, punkt 8 (V)	62
15. BID-samverkan, punkt 9 (C)	62
16. BID-samverkan, punkt 9 (L)	63
Särskilt yttrande	65
Övriga motionsförslag – förenklad beredning, punkt 11 (M, SD, C, V, L, KD)	65
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	66
Motion från allmänna motionstiden 2015/16	66
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	66
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	67
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	91

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riksintrittssystemet och behovet av bostäder

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 16 och 17,
 2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 14,
 2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8,
 2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 13,
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 32 och 33,
 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 24 och 25,
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 11 och 14,
 2017/18:2962 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 22,
 2017/18:3113 av Sailsa Quicklund (M),
 2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 2 och 17,
 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 55 och 56,
 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 30 och 31,
 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34 och
 2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 1 och 3.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

Reservation 2 (SD)

2. Översyn av plan- och bygglagen

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1919 av Jesper Skalberg Karlsson och Johan Hultberg (båda M) yrkande 3,
 2017/18:2817 av Ida Drougge (M),
 2017/18:2911 av Åsa Coenraads (M),
 2017/18:2933 av Erik Ottoson (M),
 2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 3 och 10,
 2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,
 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 32 och 40,
 2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkandena 8 och 11,
 2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 10 och 17 samt
 2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 19.

Reservation 3 (M, C, L, KD)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (V)

3. Studentbostäder

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:100 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) yrkande 2,
2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 12, 13 och 18,
2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 18 och
2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 22.

Reservation 6 (M, C)

Reservation 7 (SD)

4. Byggnaders inomhusmiljö

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:958 av Ola Johansson och Per Lodenius (båda C) yrkande 2,
2017/18:2016 av Anette Åkesson och Maria Malmer Stenergard (båda M) och
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 32 och 33.

Reservation 8 (KD)

5. Kontroller vid nybyggnation

Riksdagen avslår motion

2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3–5.

Reservation 9 (V)

6. Medborgarinflytande i stadsplaneringen

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1602 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,
2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6 och
2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkandena 26 och 27.

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (V)

7. Riktlinjer i planarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3 och 5 samt
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10.

Reservation 12 (C)

Reservation 13 (V)

8. Statliga byggbolag

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och
2017/18:2664 av Sara Karlsson (S) yrkande 1.

Reservation 14 (V)

9. BID-samverkan

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:363 av Nina Lundström (L) och

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 15 (C)

Reservation 16 (L)

10. Specialiserad världsutställning om hållbar samhällsbyggnad

Riksdagen avslår motion

2017/18:2778 av Emma Hult (MP) yrkandena 1 och 2.

11. Övriga motionsförslag – förenklad beredning

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 27 mars 2018

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Johan Löfstrand (S), Mats Green (M), Hillevi Larsson (S), Carl-Oskar Bohlin (M), Roger Hedlund (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Lars Beckman (M), Leif Nysmed (S), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L), Nooshi Dadgostar (V), Johanna Haraldsson (S) och ClasGöran Carlsson (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ett antal motionsyrkanden som väckts under de allmänna motionstiderna 2015/16, 2016/17 och 2017/18 och som rör frågor om miljöbalkens hushållningsbestämmelser och behovet av bostäder, samt planering och byggande och bostadspolitiken i vid bemärkelse. Av dessa behandlas ca 210 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottet behandlar under skilda rubriker de olika frågor som aktualiseras i motionerna.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en förteckning över de motionsförslag som behandlas i förenklad ordning.

Utskottets överväganden

Riksintressesystemet och behovet av bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör reglering av riksintressesystemet och frågan om behovet av bostäder. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 1 (M, C, L, KD) och 2 (SD).

Motionerna

Jan Björklund m.fl. (L) anför i partimotion 2016/17:3192 yrkande 32 att riksintressesystemet bör omprövas regelbundet och att bedömningen i fråga om vilka områden som utgör riksintressen bör ske efter en samlad process. Motionärerna anser att riksintressesystemet är viktigt men att det behöver reformeras. Prövningen avseende områden av riksintresse bör ske efter en samlad avvägning, och bedömningarna bör omprövas regelbundet. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta. Ett liknande förslag finns i partimotion 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 55.

I kommittémotion 2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att riksintressena bör begränsas till antal och omfattning. Ett liknande förslag finns i motion 2017/18:3113 av Saila Quicklund (M).

I partimotion 2016/17:820 yrkande 14 av Annie Lööf m.fl. (C) begär motionärerna ett tillkännagivande om att förfarandet vid utpekandet av områden av riksintresse bör ske efter en bättre dialog mellan kommuner och regioner. Motionärerna anser att riksintressesystemet är viktigt för att skydda gemensamma värden men att systemet försvårar för bl.a. bostadsbyggandet. Därför behöver tillämpningen av riksintressesystemet förändras. En sådan förändring bidrar också till att kommuners möjlighet att utveckla sin attraktivitet stärks. Ett likartat förslag finns i kommittémotion 2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 13.

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 33 begärs en revidering av riksintressesystemet bl.a. genom att behovet av bostäder klassas som ett sådant intresse. Liknande förslag finns även i kommittémotionerna 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 24 och 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 30 samt partimotion 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34.

Ulf Kristersson m.fl. (M) begär i partimotion 2017/18:3570 yrkandena 2 och 17 ett tillkännagivande om att riksintressesystemet ska reformeras och att miljöbalken ska ses över för att i större utsträckning möjliggöra

bostadsbyggande. Motionärerna vill att detta sker bl.a. genom att bostadsbyggande blir utpekade som ett riksintresse, att kulturmiljö och friluftsliv tas bort som riksintressen, att regeringen eller en expertgrupp under regeringen får ansvar för att peka ut riksintressen och att de krav som ställs för att ett område ska pekats ut som riksintresse klargörs. Motionärerna anser också att det bör finnas utrymme för att aktivt ompröva riksintressen när en kommun antar en översiktsplan och att ett riksintresse bör upphävas automatiskt om det inte aktivt har pekats ut och motiverats i samband med beslutet att anta översiktsplanen. Liknande förslag framställs i partimotionerna 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 11 och 14 samt 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 56.

Caroline Szyber m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2017/18:3652 yrkande 31 ett tillkännagivande om att det ska finnas utrymme att ompröva riksintresseklassificeringar och en möjlighet att upphäva tidigare klassificeringar upphävs. En allmän översyn bör, enligt motionärerna, genomföras av systemet i syfte att förenkla för bostadsbyggandet. Motionärerna anser vidare att Riksintresseutredningens förslag, om att det i lagstiftningen även ska pekats ut områden som är av väsentligt allmän intresse utöver områden av riksintresse, medför att regleringen försvårar för bostadsbyggandet. Enligt motionärerna får regleringen därmed inte avsett resultat. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 25.

I kommittémotion 2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) begärs ett tillkännagivande om att systemet med riksintressen ska ändras så att det blir enkelt, förutsägbart och rättssäkert. Motionärerna framhåller att nuvarande reglering hindrar bostadsbyggandet och anger att riksintressena behöver vara tydligt definierade och färre till antalet. Dessutom instämmer de i vad andra motionärer har anfört om att bostadsbyggande ska vara ett riksintresse (yrkande 1). Motionärerna begär vidare ett tillkännagivande om proportionalitet vid bostadsbyggande på landsbygden. Det bör, enligt motionärernas mening, i varje enskilt fall göras en avvägning mellan behovet av att skydda ett område relativt dess värde för bostadsbebyggelse vid inrättandet av ett område som riksintresse, och motionärerna begär ett tillkännagivande i enlighet med detta (yrkande 3).

Ytterligare förslag på åtgärder i syfte att revidera riksintressesystemet finns kommittémotion 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 16 och 17. Motionärerna anför att systemet är föråldrat och har fått omfattande kritik. De hänvisar bl.a. till att en stor del av Sveriges yta täcks av områden som är utpekade som riksintressen och att dessa riksintressen förhindrar bostadsbyggandet i många kommuner. Dessutom menar motionärerna att miljöbalken behöver ses över så att hela Sverige kan växa.

I motion 2017/18:2962 av Valter Mutz m.fl. (MP) yrkande 22 finns förslag som rör behovet av en kartläggning av våra gemensamma tillgångar. Motionärerna anser att våra gemensamma naturresurser behöver förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt. Enligt motionärerna behöver vi bl.a. ta ställning till

vilken användning av våra gemensamma resurser som kan tillåtas för att våra tillgångar ska förvaltas på bästa sätt. Det föreslås därför ett tillkännagivande om behovet av en kartläggning av gemensamma tillgångar.

Hushållningsreglerna m.m.

Bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden, bl.a. vad gäller områden av riksintresse, finns i 3 och 4 kap. miljöbalken.

I 3 kap. finns de grundläggande hushållningsbestämmelserna. Mark- och vattenområden av riksintresse för ett antal angivna ändamål ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra eller skada ändamålen (5–9 §§). Det gäller, något förenklat, områden av riksintresse som har betydelse

- för rennäringen eller yrkesfisket
- för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet
- för att de innehåller fyndigheter av värdefulla ämnen eller material
- för att de är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering eller
- för totalförsvaret.

Om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Behövs området eller en del av området för en anläggning för totalförsvaret, ska försvarsintresset ges företräde (10 §).

I 3 kap. ställs krav på skydd för de nu behandlade ändamålen även utanför områden som är av riksintresse, men kravet är inte lika starkt formulerat som när det är fråga om ett riksintresse. För t.ex. yrkesfisket gäller att områden som har betydelse för yrkesfisket så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande. I uttrycket ”så långt som möjligt” ligger att det ska göras en avvägning mellan det skyddade intresset och motstående intressen. Om området i stället är av riksintresse för yrkesfisket, ska det – utan avvägning mot motstående intressen – skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande (5 §). När det gäller totalförsvaret ska områden som har betydelse för detta så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna (9 §).

I 3 kap. miljöbalken har det nyligen införts bestämmelser som rör planer och planeringsunderlag (prop. 2016/17:200, bet. 2017/18:MJU5, rskr. 2017/18:20). Den myndighet som handlägger ett mål eller ärende enligt miljöbalken har ansvar för att det finns sådana planer enligt plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, och sådant planeringsunderlag som behövs för att belysa frågor som rör hushållning med mark- och vattenområden. Om myndigheten begär det, är kommunen skyldig att

tillhandahålla planer och planeringsunderlag (11 §). Länsstyrelsen har ansvar för att ställa samman utredningar, program och annat planeringsunderlag som har betydelse för hushållningen med mark och vatten i länet (12 §). Regeringen får i ett enskilt fall besluta att en kommun ska redovisa hur den avser att tillgodose ett intresse som rör hushållning med mark- och vattenområden, enligt 3 och 4 kap. miljöbalken, i sin planering enligt PBL (13 §). Härutöver ska statliga myndigheter enligt 14 § anmäla till regeringen om det uppkommer behov av en redovisning enligt 13 §.

I 4 kap. miljöbalken finns särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten i vissa områden i landet som i sin helhet är av riksintresse med hänsyn till sina natur- och kulturvärden (2–8 §§). I bestämmelserna anges det konkret vilka områden det är fråga om. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön som påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden får komma till stånd i områdena endast under vissa förutsättningar (1 §). Bland annat finns en särskild bestämmelse som möjliggör utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret.

Härutöver finns i förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden bestämmelser om bl.a. vilka myndigheter som har ansvar för att verka för att hushållningsreglerna följs och hanteras vid exempelvis planeringsfrågor. De ansvariga myndigheterna har var och en inom sitt verksamhetsområde uppsikt över hushållningen med mark- och vattenområden. Dessa myndigheter ska i samverkan med länsstyrelserna följa utvecklingen av frågor som rör hushållningsreglerna och lägga tyngdpunkten på frågor av stor betydelse i ett nationellt perspektiv och frågor vars utveckling Sverige enligt internationella åtaganden ska följa.

Förhållandet mellan hushållningsreglerna i miljöbalken och planeringssystemet enligt plan- och bygglagen

Riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken måste lokaliseras och avgränsas i enlighet med vad som enligt PBL gäller i fråga om bl.a. rollfördelningen mellan staten och kommunerna. I första hand ska sådana frågor lösas inom ramen för översiktsplaner. Planeringssystemet enligt PBL utgörs av regionplan, översiktsplan, områdesbestämmelser och detaljplan (3 kap., 4 kap. och 7 kap. PBL). Områdesbestämmelser och detaljplan är juridiskt bindande dokument, medan regionplan och översiktsplan avser den övergripande inriktningen för kommuner under en längre tidsperiod och kan vara vägledande i framtagande av detaljplan och vid lovgivning.

Kommunerna ansvarar för planläggningen av mark- och vattenområden, och det är endast kommunerna som har befogenhet att anta planer och bestämma om planläggning ska komma till stånd.

Vid prövningen av frågor enligt PBL ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (2 kap. 1 § PBL). Planläggningen och prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt lagen ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest

lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företråde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska användas (2 kap. 2 § PBL). Mark får bebyggas bara om marken från allmän synpunkt är lämplig för det (2 kap. 4 § PBL). Vid t.ex. planläggning ska kommunen, med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden, främja bl.a. dels en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt, dels bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet (2 kap. 3 § PBL).

I redovisningen i översiktsplanen ska riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken anges särskilt. Om en sådan strategisk miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken inte ska göras ska kommunerna i översiktsplanen redovisa skälen för sin bedömning i den frågan. Om det krävs en strategisk miljöbedömning ska kommunen i stället redovisa miljökonsekvenser i planen på ett sätt som uppfyller kraven i 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken (3 kap. 2 § samt 3 kap. 4 § PBL enligt ny lydelse från den 1 januari 2018). Med strategisk miljöbedömning avses enligt nya 6 kap. 1 § miljöbalken beskrivningar och bedömningar av miljöeffekter vid planering och beslut om planer och program.

Det finns ingen planering på nationell nivå av markområden. Staten ger i stället ramar för den kommunala och regionala nivån i nationella mål och genom att peka ut anspråk som t.ex. områden av riksintresse. Enligt PBL är det länsstyrelserna som tillvaratar och samordnar de statliga intressena i planprocessen. Länsstyrelsen har även bl.a. ansvar för att verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses (3 kap. 10 § PBL).

Pågående arbete

Riksintresseutredningen har haft i uppdrag att bl.a. göra en översyn av 3 kap. miljöbalken och relevanta delar av 4 kap. miljöbalken. Utredningen har redovisat delbetänkandet Bostadsförsörjning och riksintressen (SOU 2014:59) och slutbetänkandet Planering och beslut för hållbar utveckling – Miljöbalkens hushållningsbestämmelser (SOU 2015:99). I slutbetänkandet föreslår utredningen bl.a. följande:

- En bestämmelse införs i 3 kap. miljöbalken om att överväganden som rör användning av mark- och vattenområden ska göras utifrån en helhetssyn som främjar att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhälls-ekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.
- Begreppet mark- och vattenområden av väsentligt allmänt intresse införs och definieras i 3 kap. miljöbalken. Sådana områden ska redovisas i kommunens översiktsplan, och av planen ska framgå hur kommunen avser att tillgodose de redovisade intressena. Områden kan vara av väsentligt allmänt intresse ur nationellt, regionalt och

lokalt perspektiv. Intressena är inte rangordnade utan kommunen avgör i frågor om avvägningar mellan oförenliga väsentliga allmänna intressen.

- De nuvarande allmänna intressena i 3 kap. miljöbalken anges som väsentliga allmänna intressen och kompletteras med ytterligare väsentliga intressen, bl.a. intresset av klimatanpassningsåtgärder, dricksvattenförsörjning, bostadsförsörjning och näringslivsutveckling.
- Det införs i 3 kap. miljöbalken en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att besluta om företräde för ett väsentligt allmänt intresse före ett riksintresse. Länsstyrelserna bemyndigas att fatta sådana beslut. Ventilen möjliggör exempelvis avvägning mellan ett bostadsförsörjningsintresse och ett riksintresse. Beslutet måste vara förenligt med de inledande bestämmelserna i 3 kap. om företräde för användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning och planering utifrån en helhetssyn.

Riksintresseutredningens betänkanden bereds i Regeringskansliet.

Boverket har i rapporten Slutredovisning av uppdrag angående tillämpningen av miljöbalkens bestämmelser om riksintressen (rapport 2017:5) framhållit bl.a. följande.

- Bestämmelserna om riksintressen tillkom vid en tid då staten hade ett intresse av att styra markanvändningen i vissa avseenden. Sedan dess har behoven ändrats, och det är inte klart hur dagens mål och planeringsunderlag förhåller sig till de olika riksintressena. Det är därför angeläget att aktualisera regleringen till nuvarande förhållanden för att uppdatera och förtydliga kriterierna. Staten behöver ta ställning till hur den ser på användningen och utvecklingen av mark för att uppträda samlat och tydligt, t.ex. vid hanteringen av gränsdragningsfrågor mellan den regionala och den nationella planeringen. Utpekandet av områden som riksintressen behöver dessutom ske på ett enhetligt sätt.
- Det behövs även välutvecklade kunskapsunderlag om områden av riksintresse. Dessa underlag behöver vidare kontinuerligt utvecklas för att bibehålla sin aktualitet så att de även kan vara till stöd vid fortsatta planeringsprocesser i kommunerna.
- Enligt PBL har länsstyrelsen ansvar för att förmedla statens bedömningar när det gäller riksintressen i kommunernas översiktsplanering. Härutöver finns i olika lagar bestämmelser som anger att riksintressen ska beaktas vid t.ex. vissa tillståndsbeslut, men statens ansvar och vilken myndighet som företräder statens ansvar är inte lika tydligt uttryckt i lag. Länsstyrelsen har t.ex. ett ansvar att verka för att riksintressen tas till vara vid de olika prövningarna enligt hushållningsförordningen. I t.ex. miljökonsekvensbeskrivningsprocessen ska dock samrådet i vissa fall genomföras direkt med andra berörda statliga myndigheter. Dessa myndigheter får därigenom

möjlighet att själva bevaka sina riksintresseområden, vilket medför att länsstyrelsens samordnade ansvar inte är tydligt. Därmed finns ett behov av att förtydliga statens roll.

- Enligt Boverket ser länsstyrelserna ingen eller inte någon större konflikt mellan bostadsförsörjning och bostadsbyggandet å ena sidan och områden av riksintresse å andra sidan. Boverket menar att det är svårt att uttala sig om huruvida de problem som ändå kan konstateras beror på brister i systemet eller på bristande kunskap vid tillämpningen. Men anser dock att det utöver de författningsändringar som anges ovan finns behov av att arbeta med informations- och kompetensutveckling.

Sammanfattningsvis avstyrker Boverket i rapporten de förslag som Riksintresseutredningen har lämnat men anför att delar av förslagen kan ligga till grund för fortsatta utredningar. Rapporten bereds inom Regeringskansliet tillsammans med Riksintresseutredningens förslag.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade våren 2014 regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om statens hantering av riksintressen (skr. 2013/14:211). I skrivelsen redovisade regeringen sin bedömning med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport Statens hantering av riksintressen – ett hinder för bostadsbyggande (RiR 2013:21). I sitt betänkande välkomnade utskottet att regeringen hade tillsatt en utredare med uppdrag att göra en bred översyn av riksintressesystemet och noterade att regeringen hade aviserat ett uppdrag till Boverket och länsstyrelserna i syfte att öka samordningen och förbättra tillämpningen av den nuvarande riksintresseregleringen (bet. 2013/14:CU37). Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga regeringens skrivelse till handlingarna, och riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2013/14:383).

Utskottet behandlade motioner om förfarandet vid utpekandet av riksintressen samt om riksintressen och bostäder under våren 2016 (bet. 2015/16:CU13). Utskottet konstaterade att Riksintresseutredningens förslag var föremål för beredning inom Regeringskansliet och att Boverket och länsstyrelserna arbetade med regeringsuppdraget om tillämpningen av miljöbalkens bestämmelser om riksintressen. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att det saknades skäl för att ta något initiativ när det gällde förfarandet vid utpekandet av riksintressen. Utskottet ansåg vidare att det var viktigt att systemet för hushållning med mark- och vattenområden inte medför omotiverade inskränkningar av möjligheterna att tillgodose behovet av bostäder. Utskottet utgick från att frågan fick hög prioritet av regeringen, bl.a. vid det pågående beredningsarbetet med Riksintresseutredningens betänkanden. Mot denna bakgrund konstaterade utskottet att det saknades skäl för ett tillkännagivande. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Riksintresseutredningens slutbetänkande innehåller som nämnts bl.a. förslag om att bostadsförsörjning ska införas som ett väsentligt allmänt intresse i 3 kap. miljöbalken. I betänkandet föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få möjlighet att besluta om företräde för ett sådant väsentligt allmänt intresse före ett riksintresse.

Som också nämnts avstyrker Boverket i sin rapport de förslag som Riksintresseutredningen lämnar i sitt slutbetänkande, men anför att en del av förslagen kan ligga till grund för en fortsatt analys av aktuella frågor (rapport 2017:5). Enligt Boverket finns det bl.a. behov av en uppdatering och ett förtydligande avseende de kriterier som används för att peka ut ett område som riksintresse. Det behövs också ett välutvecklat informations- och kunskapsunderlag som bistår myndigheterna vid tillämpningen av systemet så att den blir enhetlig.

Liksom motionärerna anser utskottet att det är viktigt att systemet för hushållning med mark- och vattenområden inte medför omotiverade inskränkningar av möjligheterna att tillgodose behovet av bostäder. Inom Regeringskansliet pågår nu ett arbete i frågan där såväl Riksintresseutredningens som Boverkets förslag beaktas. Utskottet utgår även i fortsättningen från att arbetet ges hög prioritet. Utskottet finner dock inte anledning att föregripa arbetet med ett initiativ från riksdagens sida. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Översyn av plan- och bygglagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör behovet av en översyn av plan- och bygglagen och en uppföljning av genomförda regelförenklningar i lagen. Utskottet hänvisar till pågående arbete och riksdagens tillkännagivanden.

Jämför reservation 3 (M, C, L, KD), 4 (SD) och 5 (V).

Motionerna

Jan Björklund m.fl. (L) begär i partimotion 2017/18:3580 yrkande 40 att regeringen ska följa upp hur kommunerna använder sig av detaljplane-regleringen för att kräva bygglov för åtgärder som enligt lag inte är bygglovspliktiga. Motionärerna skriver att bygglovsreglerna förenklades den 1 juli 2017 bl.a. genom att små tillbyggnader som balkonger, burspråk, byte av fasadfärg m.m. inte längre är lovpliktiga åtgärder. Samtidigt gav lagstiftaren, enligt motionärerna, kommunerna en möjlighet att i detaljplaner återinföra lovplikt för dessa åtgärder. Motionärerna anser att det är viktigt att följa upp hur kommunerna använder sig av denna möjlighet för att säkerställa

att kommunerna inte därigenom återinför ett onödigt regelkrångel som avskaffats i lag. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta. Ett likartat yrkande finns i kommittémotion 2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 3.

Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) begär vidare i samma kommittémotion yrkande 10 ett tillkännagivande om att analysera vilka bestämmelser som kommunen ställer upp i detaljplanerna och om kraven i bestämmelserna är rimliga. Motionärerna anför att kommunerna i en detaljplan kan beskriva de krav som kommunerna ställer på en byggnads utseende. Det finns, enligt motionärernas mening, anledning att analysera om sådana specifika krav är rimliga för att kunna minska ledtiderna för byggande.

I partimotion 2017/18:3580 yrkande 32 begär Jan Björklund m.fl. (L) att regeringen utreder förenklingar av detaljplaneregleringen. Motionärerna anger att det i en detaljplan står vilken användning som är tillåten inom kvartersmark. Detta innebär, enligt motionärerna, att fastigheterna inom ett sådant område endast får användas för de syften som står i detaljplanen och att t.ex. en fastighet som är angiven som konferenslokal inte utan vidare får användas som samlingslokal. En ändrad användning av en fastighet kan dessutom vara en bygglovspflichtig åtgärd. Enligt motionärerna finns det behov av ett regelverk som möjliggör att fastigheter kan användas för flera ändamål och snabbt ställas om när behov av annan användning än den avsedda uppstår. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande i enlighet med detta.

Ola Johansson m.fl. (C) begär i kommittémotion 2017/18:3757 yrkandena 10 och 17 tillkännagivanden dels om att den nationella regel-förenklingsprocessen ska fortsätta och att åtgärder ska vidtas för att förkorta, förändra och förenkla byggprocesser, dels om att beslutsprocessen för att ändra eller anta detaljplaner ska förenklas. I kommittémotion 2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 19 framställs ett likartat yrkande om att den nationella regelförenklingsprocessen ska fortsätta.

I kommittémotion 2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 anges att kommunerna bör åläggas att utarbeta rutiner för hur tillgänglighet ska beaktas i arbetet med detalj- och översiktsplaner. Motionärerna anser att det är få kommuner som lever upp till de krav som ställs när det gäller rätten till delaktighet och tillgänglighet enligt FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Kommunerna behöver enligt motionärerna arbeta aktivt med att ha rutiner för fysisk tillgänglighet när man arbetar fram detalj- och översiktsplaner. Ett tillkännagivande begärs i enlighet med detta.

Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) begär i kommittémotion 2017/18:3633 yrkandena 8 och 11 tillkännagivanden om dels att normgivningsbemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om undantag från vissa bestämmelser i plan- och bygglagen för asylboenden bör strykas, dels om att fortsätta förenklingar av plan- och bygglagen bör utredas.

En motsvarande framställan om ett tillkännagivande om förenklingar av plan- och bygglagen finns i motion 2017/18:1919 av Jesper Skalberg Karlsson och Johan Hultberg (båda M) yrkande 3.

I motion 2017/18:2817 av Ida Drougge (M) begärs att kommunerna själva ska få styra och besluta om strandskydd i översiktsplaner, planprogram och detaljplaner. Motionären anser att strandskyddsregleringen innebär ett hinder för bostadsbyggande. Om kommunerna får peka ut strandskyddsområden i t.ex. en översiktsplan, kan det bidra till kortare och effektivare processer för bostadsbyggandet enligt motionären. Ett tillkännagivande begärs i enlighet med detta. Ett liknande yrkande finns i motion 2017/18:2911 av Åsa Coenraads (M).

Erik Ottoson (M) begär i motion 2017/18:2933 att 6 kap. 5 § 4 plan- och byggförordningen ska ändras. Bestämmelsen innebär enligt motionären att det inte går att ställa krav på att en eldstad får bättre miljöprestanda vid ett byte. Den som har en eldstad kan, enligt motionären, därmed fortsätta sätta in likvärdig utrustning trots att sådan utrustning kan ge höga utsläpp. Detta beror på att bestämmelsen anger att bytet är anmälningspliktigt endast om det innebär en väsentlig ändring. Eftersom likvärdig utrustning inte är en väsentlig ändring går det inte att ställa krav på bättre miljöprestanda vid byte av en eldstad. Motionären anser att regleringen därför behöver ändras så att väsentlighetskravet tas bort. Ett tillkännagivande begärs i enlighet med detta.

Bakgrund

En omfattande översyn av plan- och bygglagstiftningen genomfördes från hösten 2002 fram till att riksdagen våren 2010 beslutade att en ny plan- och bygglag (2010:900) skulle ersätta den tidigare gällande plan- och bygglagen (1987:10). Den nya plan- och bygglagen (PBL) trädde i kraft den 2 maj 2011. Därefter beslutades ett antal kommittédirektiv och myndighetsuppdrag med inriktning på plan- och bygglagstiftningens utformning och tillämpning i olika avseenden. Dessa uppdrag gav upphov till exempelvis följande propositioner med, numera genomförda, förslag om ändringar i bl.a. PBL:

- En tydligare lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (prop. 2012/13:178, bet. 2013/14:CU5, rskr. 2013/14:39). Fler bostäder åt unga och studenter (prop. 2013/14:59, bet. 2013/14:CU22, rskr. 2013/14:205).
- Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och ny lag om färdigställandeskydd (prop. 2013/14:125, bet. 2013/14:CU25, rskr. 2013/14:212).
- En enklare planprocess (prop. 2013/14:126, bet. 2013/14:CU31, rskr. 2013/14:366).
- Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov (prop. 2013/14:127, bet. 2013/14:CU32, rskr. 2013/14:287).

- Samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och bygglagen (prop. 2013/14:128, bet. 2013/14:CU33, rskr. 2013/14:381).
- En kortare instanskedja för detaljplaner och områdesbestämmelser (prop. 2015/16:55, bet. 2015/16:CU16, rskr. 2015/16:166).
- Fler steg i en effektivare plan- och bygglag (prop. 2016/17:151, bet. 2016/17:CU20, rskr. 2016/17:276).
- Tidsbegränsade bygglov för bostäder (prop. 2016/17:137, bet. 2016/17:CU21, rskr. 2016/17:207).
- Undantag från vissa bestämmelser i plan- och bygglagen vid tillströmning av asylsökande (prop. 2016/17:195, bet. 2017/18:CU3, rskr. 2017/18:19).

Riksdagens tillkännagivanden

Under hösten 2015 beslutade riksdagen, på utskottets förslag, ett tillkännagivande om att regeringen senast den 1 januari 2017 borde utreda åtgärder som sammantaget skulle kunna förkorta plan- och bygglovsprocessen med upp till ett år (bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:79). Utskottet anförde då i huvudsak följande.

En effektivare ordning för PBL-överprövning kan i vissa ärenden korta av tiden fram till byggstart. Inte minst mot bakgrund av den omfattande bostadsbristen i stora delar av landet finns det emellertid anledning för regeringen att nu skyndsamt fortsätta arbetet med regelförenklingar som kan leda till att tiden för ett byggprojekt fram till byggstart ytterligare kan kortas ned. Det är således önskvärt att regeringen lägger fram förslag om fler lagändringar som kan ge en snabbare handläggning av plan- och bygglovsärenden. Regeringen bör därför påskynda beredningen av utredningsförslag med denna inriktning och ge kompletterande utrednings- och myndighetsuppdrag i de frågor som behöver övervägas ytterligare. Inriktningen på arbetet bör vara att regeringen senast den 1 januari 2017 bör utreda åtgärder som sammantaget kan förkorta plan- och bygglovsprocessen fram till startbesked med upp till ett år. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att riksdagen såväl under riksmötet 2014/15 som tidigare under innevarande riksmöte genom tillkännagivanden framhållit flera önskvärda förändringar i plan- och bygglagstiftningen.

Vad utskottet nu anført om åtgärder för en snabbare plan- och bygglovsprocess bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Motioner om en fortsatt översyn av PBL behandlades senast i utskottets betänkande Planering och byggande våren 2017 (bet. 2016/17:CU15). Utskottet föreslog även då ett tillkännagivande om att plan- och byggreglerna bör förenklas och förbättras, och riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2016/17:234). Utskottet noterade att motionerna gav uttryck för uppfattningen att arbetet med att reformera plan- och bygglagstiftningen behövde fortsätta. Utskottet delade denna uppfattning, inte minst mot bakgrund av den akuta bostadsbristen i stora delar av landet. Utskottet angav vidare följande.

Sedan PBL trädde i kraft har ett antal utredningar behandlat olika frågor som regleras genom lagen, och riksdagen har fattat beslut om relativt omfattande lagändringar. Fortfarande återstår emellertid flera angelägna frågor som nu är föremål för överväganden i utredningar eller bereds i Regeringskansliet. Det gäller inte minst behovet av att utveckla en regional planering och nå en bättre samordning mellan beslut enligt plan- och bygglagen och övrig samhällsplanering som gäller bl.a. bostadsförsörjning. Andra viktiga frågor är möjligheterna till en snabbare handläggning av de beslut som tas med stöd av plan- och bygglagen och behovet av effektivisering av bl.a. länsstyrelsernas medverkan i plan- och byggprocessen. Enligt utskottet är det en viktig uppgift för regeringen att fortsätta arbetet med att förbättra och förenkla plan- och byggreglerna. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Pågående arbete

Planprocessutredningens och Översiktsplaneutredningens förslag

Planprocessutredningen har haft i uppdrag att bl.a. föreslå åtgärder som syftar till att öka den kommunala planläggningen för bostadsbyggande och undersöka vilka detaljerade krav som en kommun ska kunna ställa i en detaljplan. Planprocessutredningen föreslår i betänkandet Bättre samarbete mellan stat och kommun – vid planering för byggande (SOU 2015:109) bl.a. begränsningar av vad som får regleras i en detaljplan och att regeringen ska ge Boverket och länsstyrelserna i uppdrag att genomföra en kompetensutvecklingsinsats kring lagstiftning, tillämpning och arbetssätt vid detaljplanläggning.

Planprocessutredningens förslag om en begränsning av kravet på detaljplan har utretts vidare av Översiktsplaneutredningen (dir. 2017:6). Utredningen har även fått i uppdrag att analysera bl.a. hur kommunernas översiktsplanering enligt PBL kan utvecklas och stärkas för att underlätta efterföljande planering och hur dialogen mellan staten och kommunen om fysisk planering i större omfattning ska kunna hanteras inom ramen för översiktsplaneringen. Utredningen ska också undersöka hur kommunen kan ges större möjligheter att besluta om ny eller befintlig bebyggelse behöver regleras med en detaljplan. Vidare ska behovet av och förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer, exempelvis genom en bestämmelse i en detaljplan, analyseras.

Den sistnämnda utredningen föreslår i delbetänkandet Detaljplanekravet (SOU 2017:64) bl.a. följande. En begränsning av detaljplanekravet bör införas. Det bör vara möjligt att avstå från att göra en ny detaljplan om bebyggelsen ändras eller kompletteras inom ramen för befintlig gatustruktur. Detta innebär att kommunerna även fortsättningsvis ska kunna ställa krav på en detaljplan. En begränsning av detaljplanekravet kan dock, enligt utredningens mening, leda till fler bostäder. Eftersom det finns bestämmelser i andra lagar som förutsätter detaljplanereglering föreslås även vissa följändringar i t.ex. miljöbalken.

Regeringen lämnade i mars 2018 proposition Ett tydligare och enklare detaljplanekrav (prop. 2017/18:167) till riksdagen. I propositionen föreslås lagändringar i PBL som förtydligar detaljplanekravets räckvidd. Ändringarna syftar till att göra det enklare för kommunerna att bedöma när det finns förutsättningar att avstå från detaljplaneläggning. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Översiktsplaneutredningens uppdrag om en utvecklad översiktsplanering och uppdraget att undersöka förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer ska redovisas senast den 15 maj 2018. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 januari 2019.

Bostadsplaneringskommitténs förslag

Bostadsplaneringskommittén har lagt fram betänkandet En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning (SOU 2015:59). Kommittén har haft i uppdrag att utreda och föreslå sådana förändringar i de regelverk som styr fysisk planering och framtagande av planeringsunderlag på regional nivå som behövs för att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet och en långsiktigt hållbar utveckling i alla delar av landet. Kommittén föreslår bl.a. en regional fysisk planering och en nationell strategi för fysisk planering och bostadsförsörjning. Förslagen bereds i Regeringskansliet, som aviserat att en proposition med förslag i dessa frågor kommer att lämnas till riksdagen våren 2018.

Gemensamma standarder för utformningen av grundkartor och digitala detaljplaner

Boverket föreslår i rapporten Digitala detaljplaner – reglering av hur detaljplaner ska utformas digitalt (rapport 2017:21) bl.a. att detaljplaner ska finnas tillgängliga elektroniskt. Vidare föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas särskilt att få meddela myndighetsföreskrifter som rör utformningen av de krav som kommuner kan ställa i detaljplaner och planbeskrivningar. Förslaget syftar till en enhetlig och effektiv digital samhällsbyggnadsprocess.

Lantmäteriet föreslår i rapporten Digitalt först – För en smartare samhällsbyggnadsprocess (rapport 2017:2) förändringar i PBL och plan- och byggförordningen (2011:338), nedan förkortad PBF, som rör en digitalisering och standardisering av grundkartor.

I februari 2018 lämnade regeringen propositionen Digitalisering av grundkartor och detaljplaner (prop. 2017/18:132) till riksdagen. I propositionen föreslås ändringar i PBL som innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om standarder för utformning av grundkartor, detaljplaner och planbeskrivningar. Förslagen syftar till att skapa enhetliga standarder för framtagandet av grundkartor, detaljplaner och planbeskrivningar. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Fler åtgärder som kan undantas från kravet på bygglov

Inom ramen för arbetet med regelförenklingar i PBL beslutade regeringen den 16 mars 2017 att ge Boverket i uppdrag att bl.a. utreda fler undantag från kravet på bygglov och se över kraven för när det ska krävas en anmälan enligt 6 kap. 5–6 §§ PBF. I september 2017 beslutade regeringen om följande tillägg till uppdraget.

- De bygglovsbefriade åtgärder som trädde i kraft 2014 har tillämpats i ett antal domstolsavgöranden. Då det pågår ett arbete inom bl.a. Regeringskansliet med förenklingar av bygglovsreglerna är det angeläget att analysera de tidigare genomförda förenklingarna. Boverket får därför i uppdrag att genomföra en bred analys av de nya bygglovsbefriade åtgärder som genomfördes genom prop. 2013/14:127.
- Boverket får även i uppdrag att utreda förutsättningarna för att utöka byggnadsarean från 25,0 till 30,0 kvadratmeter för de i dag bygglovsbefriade komplementbyggnaderna/komplementbostads- husen. I uppdraget ingår dessutom att utreda förutsättningarna för en sammanläggning och förenkling av bestämmelserna om bygglovsbefriade åtgärder för en- till tvåbostadshus enligt 9 kap. 4– 4e §§ PBL och att beakta slutsatsen av analysen av den nämnda översynen om bygglovsbefriade åtgärder.

Boverket redovisade första delen av grunduppdraget i rapporten Altaner, solcellspaneler och solfångare i PBL (rapport 2017:26). I rapporten föreslår Boverket ytterligare undantag från krav på bygglov för altaner, solcellspaneler och solfångare samt föreslår en definition av begreppet altan för att underlätta tillämpningen av det förslagna undantaget.

Regeringen lämnade i mars 2018 propositionen Fler bygglovsbefriade åtgärder (prop. 2017/18:197) till riksdagen. I propositionen behandlas Boverkets förslag rörande solcellspaneler och solfångare. Boverkets förslag rörande altaner bereds vidare inom Regeringskansliet.

Övriga delar av Boverkets uppdrag ovan ska redovisas den 30 april 2018.

Aktuella utredningar och uppdrag i övrigt

- Regeringen har gett Boverket resurser för att under 2017–2020 fortsätta ett påbörjat kunskapslyft i PBL-frågor och en påbörjad satsning på vägledning för hur plan- och byggreglerna bör tillämpas för en enhetligare och smidigare plan- och byggprocess.
- Regeringen tillsatte dessutom den 23 februari 2017 en kommitté, Kommittén för modernare byggregler, som ska göra en översyn av de bestämmelser i PBL och PBF som gäller krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser samt genomförande av bygg-, rivnings- och markåtgärder. En översyn ska även göras av

Boverkets byggregler och föreskrifter om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder. Kommittén ska undersöka regelverkens ändamålsenlighet, effektivitet och omfattning. Under utredningstiden har kommittén möjlighet att vid behov föreslå ändringar i regelverk som ställer krav på utformning och konstruktion av byggnader och anläggningar. Uppdraget ska slutredovisas den 13 december 2019 (dir. 2017:22).

- Boverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en vägledning för kommunerna om hur funktionshinderperspektivet bör behandlas i översiktsplaner. Syftet med vägledningen är att stödja kommunerna och stärka kommunernas arbete med tillgänglighetsfrågor inom översiktsplaneringen. Boverket ska hämta in synpunkter från Myndigheten för delaktighet och redovisa uppdraget senast den 30 november 2018.
- Naturvårdsverket lämnar i skrivelsen Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsnära utveckling i strandnära lägen (NV-02386-17) förslag på ändringar av reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen (de s.k. LIS-reglerna). Naturvårdsverket föreslår bl.a. att den nuvarande kopplingen mellan LIS-regleringen och kommunernas översiktsplanering ska kvarstå utan någon förändring. Myndigheten bedömer att även om översiktsplaneringen är resurskrävande överväger fördelarna av ha LIS-reglerna kopplade till översiktsplaneringen ändå de nackdelar som finns. Naturvårdsverket anser dock att det finns behov av förändringar av de skäl som ska ligga till grund för att peka ut ett LIS-område. Dessutom föreslår myndigheten vissa ändringar av vad som får anses vara särskilda skäl för dispens för åtgärder enligt strandskyddsreglerna inom dessa områden. Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade 2015 och 2017 har på utskottets förslag om tillkännagivanden till regeringen om en översyn av PBL. Utskottet, som fortfarande bedömer att det finns behov av att ändra lagstiftningen, delar motionärernas uppfattning om att det finns skäl att fortsätta arbetet med att reformera PBL. Detta gäller inte minst mot bakgrund av bostadsbristen i landet. Det har under de senaste åren genomförts en rad förenklingar på området, och regeringen föreslår ytterligare åtgärder i beslutade eller aviserade propositioner om, t.ex. detaljplanekravet, digitala detaljplaner och det regelverk som styr fysisk planering. Dessutom pågår som nämnts ett flertal uppdrag hos berörda myndigheter, bl.a. om frågan om en enhetlig tillämpning av PBL, en vägledning för tillämpningen av funktionshinderperspektivet i översiktsplaner och en översyn av reglerna om bygglovsbefriade åtgärder. Utskottet anser mot denna bakgrund att det saknas skäl att föreslå någon

ytterligare åtgärd från riksdagens sida i frågan. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Studentbostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn och förenklingar av tillgänglighetskraven och andra lättnader i de krav som gäller för bl.a. studentbostäder. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete och riksdagens tillkännagivanden på området.

Jämför reservation 6 (M, C) och 7 (SD).

Motionerna

Ulf Kristersson m.fl. (M) begär i partimotion 2017/18:3570 yrkandena 13 och 18 tillkännagivanden om ytterligare förenklingar av kraven på tekniska egenskaper och utformningskraven vid ny- och ombyggnation. Enligt motionärerna behövs det flera åtgärder för ett ökat byggande av studentbostäder, bl.a. bör bullerkraven prövas. Vidare anser motionärerna att Boverket bör ges i uppdrag att utreda reglerna för bostäders utformning för att möjliggöra billigare bostäder av enklare standard, exempelvis studentbostäder (yrkande 12).

Ett yrkande om regelförenklingar finns även i kommittémotion 2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 22. Motionärerna menar att en översyn av tillgänglighetsreglerna behövs för att sänka kraven och därigenom minska kostnaderna för att bygga smålägenheter som t.ex. studentbostäder. Även höjda riktvärden för buller lyfts fram som en viktig åtgärd för ett ökat byggande av mindre bostäder.

Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) anför i kommittémotion 2017/18:3633 yrkande 18 att det behövs enklare krav för studentbostäder. Motionärerna menar exempelvis att en förändrad hissnorm kan göra det smidigare och billigare att producera studentbostäder. Även Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) anför i motion 2017/18:100 yrkande 2 att det behöver göras lagändringar som möjliggör byggande av mer enkel och tillfällig karaktär och begär ett tillkännagivande i enlighet med detta.

Regleringen på området

En byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga (8 kap. 1 § andra stycket plan- och bygglagen [2010:900], förkortad PBL). Byggnadsverket ska även ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bl.a. skydd mot buller, tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga (8 kap. 4 § 5 och 8 PBL). Avsteg från dessa krav på tillgänglighet får alltid

göras om det är fråga om en ändring av en byggnad som innebär att bostäder på högst 35 kvadratmeter inreds på en vind (8 kap. 7 § PBL). Om det behövs för att uppfylla kravet på tillgänglighet och användbarhet ska en byggnad vara försedd med en eller flera hissar (3 kap. 4 och 18 §§ plan- och byggregordningen [2011:338], nedan förkortad PBF). Byggnader som har färre än tre våningar undantas från detta krav (8 kap. 4 andra stycket och 8 kap. 18 § tredje stycket PBL). På föreskriftsnivå preciseras tillgänglighetskraven i Boverkets byggregler (BBR 2011:6 avsnitt 3:14).

Under 2014 genomfördes flera ändringar i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BBR 2011:6) som bl.a. avsåg studentbostäder. Det infördes en definition av begreppet studentbostad i Boverkets byggregler med innebörden att en studentbostad gäller bostäder avsedda för studerande vid universitet eller högskolor. I avsnittet om bostadsutformning infördes lättnader för alla bostäder med en boarea om högst 35 kvadratmeter. Sedan tidigare finns även särskilda undantag för studentbostäder från kraven på vädrings- och ljusförhållanden. De genomförda ändringarna i byggreglerna anses innebära att bostäder nu kan byggas med en boyta från ca 21 kvadratmeter och studentbostäder med en boyta från ca 16 kvadratmeter.

I förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggande finns bestämmelser om vilka bullernivåer som bör vara godtagbara vid den exponerade fasadytan respektive den skyddade fasadytan.

I en detaljplan får kommunen bestämma skyddsåtgärder för att motverka störningar från omgivningen och, om det finns särskilda skäl för det, högsta tillåtna värden för störningar genom buller och andra olägenheter som omfattas av 9 kap. miljöbalken (4 kap. 12 § PBL). Begreppet olägenhet definieras i 9 kap. 3 § miljöbalken som en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. En kommun kan även vid behov ange beräknade värden för omgivningsbuller i planbeskrivningen till en detaljplan, om det handlar om bostadsbyggnader, och i bygglovets, om det avser fastigheter utanför planlagt område (4 kap. 33 a § tredje stycket PBL och 9 kap. 40 § tredje stycket PBL). PBL och miljöbalken gäller parallellt i fråga om buller. Det betyder att en åtgärd som godtagits enligt PBL inte automatiskt ska anses uppfylla miljöbalkens krav (jfr bet. 2013/14:CU33). Den prövning som har gjorts genom en detaljplan enligt PBL har dock betydelse för en prövning enligt miljöbalken.

Riksdagens tillkännagivanden om buller

Våren 2015 behandlade utskottet motioner om riktvärden för trafikbuller. Utskottet föreslog ett tillkännagivande till regeringen om att den skulle besluta om ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Ändringarna var avsedda att underlätta bostadsbyggande i närheten av spårtrafik och vägar. Riksdagen följde utskottet. Utskottet anförde bl.a. följande (bet. 2014/15:CU10):

Utskottet anser således att huvudregeln bör vara att buller från spårtrafik och vägar inte bör överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad. Det överensstämmer med vad som föreslagits i det remitterade förslaget till förordning. När det sedan gäller den särskilda bestämmelsen om en högre bullernivå som i det remitterade förslaget avsåg bostadsbyggnad som är avsedd för studenter har det vid remissbehandlingen framförts vissa synpunkter på lämpligheten att i förordningen använda denna avgränsning av byggnadstyp. Några remissinstanser har framhållit att byggnadens framtida användning inte kan garanteras genom en planbestämmelse eller ett bygglöv.

Utskottet gör emellertid bedömningen att den rådande bristen på studentbostäder gör det mindre troligt att bostadsbyggnader avsedda för studenter i någon nämnvärd omfattning kommer att användas för andra ändamål under överskådlig tid. Inte heller i den situationen att en viss omvandling av studentbostäder till andra boendeformer verkligen kommer till stånd anser utskottet att detta kan leda till sådana problem att den förordade särregleringen för studentbostäder bör undvikas.

Enligt utskottets bedömning bör alltså en särregel med en högre ljudnivå för bostadsbyggnad som är avsedd för studenter vid universitet eller högskola kunna användas i förordningen. Regeringen bör emellertid noga följa tillämpningen av förordningen och vid behov ta nödvändiga initiativ. Det kan exempelvis finnas behov att överväga om den förordade bestämmelsen även bör föranleda en komplettering av de bestämmelser om en samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och bygglagen som riksdagen beslutade våren 2014 och som trädde i kraft den 2 januari 2015 (prop. 2013/14:128, bet. 2013/14:CU33, rskr. 2013/14:381). En ändrad användning av en bostadsbyggnad som ursprungligen var avsedd för studenter vid universitet eller högskola bör inte föranleda ändrade krav i fråga om ljudnivån vid byggnadens fasad.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen genom ett tillkännagivande ställer sig bakom en uppmaning till regeringen att besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader som är avsedd att underlätta byggande i närheten av spårtrafik och vägar. Utskottet anser att ändringen bör ha följande innebörd. Huvudregeln om ett riktvärde för buller från spårtrafik och vägar ska ändras från 55 dBA till 60 dBA ekvivalent ljudnivån vid en bostadsbyggnads fasad. Den särskilda regel som avser en bostad om högst 35 kvadratmeter kan då utgå. Det ska däremot införas en särskild regel för en bostadsbyggnad som är avsedd för studenter vid universitet och högskola enligt vad utskottet anför. För en sådan bostadsbyggnad ska riktvärdet anges till 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Regeringen bör noga följa tillämpningen av den nya förordningen och överväga eventuella behov av en ytterligare komplettering av regleringen av omgivningsbuller som möjliggör ett byggande utifrån de riktvärden som anges i förordningen.

De av utskottet förordade ändringarna i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader kommer generellt sett att underlätta bostadsbyggande på orter där det råder stor bostadsbrist. Den föreslagna särregeln för studentbostäder kommer att möjliggöra byggande i attraktiva lägen där nu gällande bestämmelser lägger hinder i vägen.

Hösten 2016 behandlade utskottet på nytt motioner om riktvärden för trafikbuller. Utskottet föreslog på nytt ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen omgående bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt det tillkännagivande som riksdagen

gjorde våren 2015. Riksdagen följde utskottet. Utskottet anförde bl.a. följande (bet. 2016/17:CU1):

Riksdagens tillkännagivande från våren 2015 innebar att regeringen borde besluta om vissa ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Ändringarna syftade till att underlätta byggande i närheten av spårtrafik och vägar och utskottet ansåg att ändringarna generellt sett skulle komma att underlätta bostadsbyggande på orter där det råder stor bostadsbrist.

Det har nu gått över ett år sedan riksdagens tillkännagivande till regeringen i frågan. Utskottet anser att det är mycket anmärkningsvärt att regeringen ännu inte har ändrat förordningen på det sätt som framgår av riksdagens tillkännagivande. Regeringens saktfärdighet har inneburit att byggbar mark inte kunnat tas i anspråk för bostadsbyggande och att byggprojekt har försenats eller fått en annan utformning än byggherrens förstahandsval. Detta är naturligtvis mycket olyckligt med hänsyn till den akuta brist på bostäder som nu råder. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen omgående bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt riksdagens tillkännagivande från 2015.

Vad utskottet anført bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen. Ställningstagandet innebär ett bifall till motionen.

Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivanden beslutade regeringen i maj 2017 om ändringar i ovannämnda förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggande. Riktvärdena för buller vid en bostadsbyggnads fasad från spår- och vägtrafik för bostäder upp till 35 kvadratmeter är nu 65 dBA i stället för det tidigare 60 dBA. För bostäder större än 35 kvadratmeter är riktvärdet 60 dBA i stället för det tidigare 55 dBA. Kraven för ljudmiljön inomhus ändrades inte.

Riksdagens tillkännagivande om tillgänglighetskraven

Våren 2015 tillstyrkte utskottet en motion med ett yrkande om behovet av att utreda ytterligare anpassningar av tillgänglighetskraven och pröva andra lättnader i byggreglerna för studentbostäder. Riksdagen följde utskottets förslag. Utskottet anförde bl.a. följande (bet. 2014/15:CU10):

Civilutskottet delar motionärernas uppfattning att det finns skäl att utreda möjligheten till ytterligare anpassningar av tillgänglighetskraven och andra lättnader i de krav som gäller för studentbostäder. Utskottet tar inte nu ställning till vilka förändringar som bör övervägas närmare. Det bör emellertid vara möjligt att ta större hänsyn till det förhållandet att var och en av de boende endast använder bostaden under en begränsad tid som studerande vid en högskola eller ett universitet. Det finns också skäl att fästa stor vikt vid de synpunkter som förs fram av bl.a. studentbostadsföretagen och studentorganisationerna. Studentbostadsföretagen har framhållit att tillgänglighetskraven bidrar till högre byggkostnader för studentbostäder och försvårar nya lösningar vad gäller bostädernas utformning. De har även fört fram tankar på att det kan vara lämpligt att utforma mer flexibla regler om tillgänglighet, exempelvis genom att även definiera någon form av besökstillgänglighet. Med en sådan lösning skulle alla nya studentbostäder kunna göras tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, men inte alla vara

helt anpassade för att fungera som en egen bostad för studenter med olika former av funktionsnedsättning.

Våren 2017 behandlade utskottet på nytt motioner om att utreda förändringar i tillgänglighetskraven och lättnader i andra krav för studentbostäder. Utskottet tillstyrkte motionsyrkanden om att underlätta byggandet av mindre bostäder. Riksdagen följde utskottets förslag. Utskottet anförde bl.a. följande (bet. 2016/17:CU15):

Som framgår ovan har det under de senaste åren genomförts ett flertal förändringar i plan- och bygglagstiftningen i syfte att göra det enklare och billigare att bygga bostäder. Flera av förändringarna har varit särskilt inriktade på att underlätta byggande av mindre bostäder avsedda för bl.a. unga och studerande. Utskottet anser dock i likhet med motionärerna att det alltså finns skäl att utreda möjligheten till ytterligare anpassningar av tillgänglighetskraven och andra lättnader i de krav som gäller för studentbostäder. Utskottet tar inte heller denna gång ställning till vilka förändringar som bör övervägas närmare utan hänvisar till sitt senaste ställningstagande i denna del.

Pågående arbete

Den tidigare nämnda Kommittén för modernare byggregler har bl.a. fått i uppdrag att genomföra en systematisk och grundlig översyn av 8 och 10 kap. PBL, 3–5 och 7 kap. PBF, Boverkets byggregler, Boverkets föreskrifter om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder och de standarder dessa hänvisar till. Syftet är att modernisera regelverket och därmed gynna ökad konkurrens och ökat byggande. Kommittén ska även utreda regelverkets ändamålsenlighet, effektivitet och omfattning.

I delbetänkandet Nystart för byggstandardiseringen genom stärkt samverkan (SOU 2017:106) bedömer kommittén att det finns behov av en byggstandardisering och att detta är en fråga som staten har ett intresse av. Kommittén menar dock att standardiseringen bör vara marknadsdriven men att staten bör delta aktivt i arbetet bl.a. genom berörda myndigheter. Kommittén föreslår bl.a. att regeringen bör utse en särskild nationell samordnare för byggstandardiseringen, att regeringen bör inrätta ett nationellt myndighetsråd för byggstandardisering och att regeringen bör villkora medfinansieringen utifrån aktuella behov för att stärka standardiseringen inom byggområdet.

Vidare lämnar kommittén löpande förslag om Boverkets föreskrifter om byggregler. Förslagen om förändrade byggregler bereds alltså inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har det under de senaste åren genomförts ett flertal förändringar i PBL i syfte att göra det enklare och billigare att bygga bostäder av enklare karaktär. Flera av förändringarna har varit särskilt inriktade på att underlätta byggande av mindre bostäder för bl.a. unga och studerande. Till

följd av riksdagens tillkännagivande om buller har regeringen beslutat om en höjning av riktvärdena för trafikbuller vid en bostadsbyggnads fasad. Regeringen har även tillsatt en kommitté med uppdrag att genomföra en genomgripande översyn av bl.a. Boverkets byggregler som omfattar tillgänglighetskrav och andra krav.

Riksdagen beslutade 2015 och 2017 på utskottets förslag om tillkännagivanden till regeringen om ytterligare lättnader i de tillgänglighetskrav och andra krav som gäller för studentbostäder. Utskottet står fortfarande fast vid sin uppfattning och förutsätter att regeringen arbetar aktivt och skyndsamt för att åstadkomma de förändringar som tillkännagivandena ger uttryck för. Utskottet anser mot den bakgrunden att det saknas skäl att nu föreslå någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida i frågan.

Motionsyrkandena bör därför avslås.

Byggnaders inomhusmiljö

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om åtgärder för byggnaders inomhusmiljö. Utskottet hänvisar bl.a. till befintliga bestämmelser och riktlinjer samt till pågående arbete.

Jämför reservation 8 (KD).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) bör en nationell dagsljusnorm för skolmiljöer utredas (yrkande 32). Motionärerna menar att dagsljus har stor betydelse för hälsan och elevers inlärningsförmåga. Motionärerna vill även förenkla byggreglerna för bl.a. fönster och takfönster för att underlätta och öka ljusinsläpp i byggnader (yrkande 33). Tillkännagivanden i enlighet med detta begärs.

I motion 2017/18:958 av Ola Johansson och Per Lodenius (båda C) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att en regelbunden mätning av radonhalten bör införas vid obligatorisk ventilationskontroll. Motionärerna menar att en certifierad kontrollant bör utföra en årsmedelvärdesmätning av radonhalten i samband med den obligatoriska ventilationskontrollen för att säkerställa att målen om en god boendemiljö uppfylls.

Anette Åkesson och Maria Malmer Stenergard (båda M) begär i motion 2017/18:2016 ett tillkännagivande om att det bör införas en obligatorisk akustikkontroll i svenska skolor för att förbättra ljudmiljön. Motionärerna anser att kontrollen av ljudmiljön bör fungera på samma sätt som den obligatoriska ventilationskontrollen.

Bakgrund

Enligt det av riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö ska städer, tätorter och bebyggd miljö utgöra en god och hälsosam livsmiljö. Den bebyggda miljön ska medverka till en god regional och global miljö. Vidare innefattar målet miljöanpassning av byggnader och anläggningar samt att en god hushållning med mark, vatten och andra resurser ska främjas. Inom målet God bebyggd miljö används flera preciseringar för att förtydliga målet och tydliggöra uppföljningsarbetet. En av dessa är preciseringen Hälsa och säkerhet som omfattar bl.a. radon, buller och andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.

Mätning av radonhalt

Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är riktvärdet för radon i inomhusluften 200 becquerel per kubikmeter luft. Om radonhalten överstiger detta värde, är den att anse som en olägenhet för människors hälsa och bör åtgärdas enligt 9 kap. 9 § miljöbalken. En mätning av radonhalten genomförs vanligen genom utplacering av mätidosor som får sitta uppe i två till tre månader vintertid från oktober t.o.m. april, dvs. under eldningsperioden. Det finns även metoder för korttidsmätningar, men dessa är dock behäftade med större osäkerhet.

I 8 kap. 25 § plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, och 5 kap. 1–7 §§ plan- och byggförordningen (2011:338), nedan förkortad PBF, finns bestämmelser om obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystem (OVK) i byggnader. En OVK ska utföras av en certifierad sakkunnig funktionskontrollant innan ventilationssystemet tas i bruk och därefter regelbundet vid återkommande tillfällen. Vissa byggnader och ventilationssystem är undantagna dessa bestämmelser. Syftet med bestämmelserna om OVK är att säkerställa tillfredsställande inomhusklimat. Det är fastighetsägaren som har ansvar för att se till att OVK-reglerna uppfylls. I PBL och PBF finns även tillsynsbestämmelser som kan användas av tillsynsmyndigheterna ifall fastighetsägaren inte uppfyller åtagandet enligt lag.

Resultatet av en ventilationskontroll enligt PBL kan även få betydelse vid en prövning av inomhusklimatet enligt bestämmelserna i 9 kap. och 26 kap. miljöbalken.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utgiftsområde 18, bet. 2017/18:CU1) att radonbidraget för småhus skulle återinföras. För 2018 uppgår anslaget till 34 miljoner kronor, och för 2019 beräknas anslaget till 72 miljoner kronor. Bidraget syftar till att öka medvetenheten om radon och underlätta för småhusägare att vidta åtgärder. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag. Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds nu föreskrifter om radonbidrag som planeras träda i kraft till sommaren 2018.

Ljudmiljön i skolor

Regler för buller i arbetsmiljön finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om buller (AFS 2005:16). Enligt 4 § i föreskrifterna ska arbete planeras, bedrivas och följas upp så att bullerexponeringen minskas genom att bullret elimineras eller sänks till lägsta möjliga nivå. Vissa åtgärder ska uppmärksammas särskilt, bl.a. utformningen och planeringen av arbetsplatser. I kommentaren till bestämmelsen finns vägledande värden för bakgrundsbuller för olika arbetsförhållanden. För arbetsförhållanden där det ställs stora krav på stadigvarande koncentration och på att säkert uppfatta tal, exempelvis vid undervisning, anges värdet 35 dBA.

Regler om dagsljusförhållanden

Enligt Boverkets byggregler (BBR 2011:6 avsnitt 6:3) ska rum där människor vistas mer än tillfälligt ha god tillgång till direkt dagsljus, och det allmänna rådet är en dagsljusfaktor på 1 procent. I Boverkets byggregler finns även regler om solljus. Som huvudregel ska bostäder där människor vistas mer än tillfälligt ha tillgång till direkt solljus i något rum eller avskiljbar del av rum. Det ges ingen precisering av antalet timmar, årstid eller breddgrad. Boverkets byggregler anger vidare att takfönster inte bör utgöra den enda ljuskällan i bostäder där människor vistas mer än tillfälligt. Ljusförhållanden räknas som en teknisk egenskap och lyfts fram i det tekniska samrådet.

För dagsljus på arbetsplatser gäller Arbetsmiljöverkets föreskrifter Arbetsplatsens utformning (AFS 2009:2). Enligt dessa bestämmelser ska det normalt finnas tillfredsställande dagsljus och möjlighet till utblick vid stadigvarande arbetsplatser, i arbetslokaler och i personalutrymmen som är avsedda för personer att vistas i mer än tillfälligt.

Pågående arbete

Regeringen gav i december 2017 Boverket i uppdrag att förstärka arbetet för en god inomhusmiljö (N2017/07419/PBB). Enligt uppdraget ska Boverket samla in, kvalitetssäkra och sprida information om byggnaders inomhusmiljö för att öka medvetenheten om möjliga brister i inomhusmiljön, de vanligaste orsakerna till dessa brister och hur de kan undvikas. Uppdraget innefattar även att uppdatera relevanta delar av materialet från den rikstäckande undersökningen av bebyggelsens energianvändning, tekniska status och innemiljö (Betsi). Materialet från Betsiundersökningen utgör ett kunskapsunderlag vad gäller byggnadsbeståndets tekniska status. Det tidigare framtagna materialet bygger på undersökningar av varje byggnad på plats. Därtill är urvalet utformat för att ligga till grund för slutsatser om bebyggelsen i sin helhet. På grund av detta har materialet från Betsi använts i åtskilliga utredningar och rapporter sedan det togs fram. Uppdateringen ska utföras så att materialets värde i detta avseende kvarstår. Uppdraget ska redovisas i två

delrapporter senast den 31 januari 2019 respektive den 30 september 2020 och i en slutrapport senast den 31 december 2021.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av en god inomhusmiljö. Det gäller inte minst inom skolan där brister i miljön kan påverka såväl elever som personal negativt. Det kan konstateras att det redan finns bestämmelser och riktlinjer som syftar till att säkerställa en god inomhusmiljö bl.a. vad gäller ljus- och ljudförhållanden.

I fråga om radon införs nu ett bidrag till åtgärder mot radon i bostäder, vilket ökar möjligheterna att komma till rätta med de hälsorisker som förhöjda halter i småhus innebär. Bidraget ska bl.a. kunna användas till att öka medvetenheten om radon och radonsanering. Vidare innebär det uppdrag som regeringen gav till Boverket i december 2017 att det vidtas även andra åtgärder för att förbättra inomhusmiljön. Boverket ska bl.a. kvalitetssäkra och sprida information om byggnaders inomhusmiljö. Utskottet anser mot denna bakgrund att det inte finns skäl till någon åtgärd från riksdagens sida.

Riksdagen bör därför avslå motionsyrkandena.

Kontroller vid nybyggnation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stärkt skydd för köpare och kontroller vid nybyggnation med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 9 (V).

Motionen

I partimotion 2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en översyn av lämpliga åtgärder för att säkerställa långsiktig hållbarhet och att köparens intresse över tid tas till vara vid nybyggnation. Motionärerna menar att dåliga materialval vid nybyggnation och energikrav som inte uppfylls är ett resultat av att producenten både beställer, bygger och kontrollerar kvaliteten på bostäderna. Denna ordning skapar enligt motionärerna en rättsosäker situation för köparen som inte har kunskap om olika tekniska lösningar. Vidare menar motionärerna att kommunerna bör få en mer proaktiv roll vid kontrollen av nybyggnation (yrkande 4) och begär ett tillkännagivande i enlighet med detta. Enligt motionärerna bör kommunerna stå för en oberoende inspektion vid nybyggnation. I yrkande 5 begär motionärerna i ett tillkännagivande att regeringen bör utreda ett system där byggherren står för kostnaden för kontrollen och kommunerna åläggs ansvar för att tillhandahålla kontrollanter.

Regleringen på området

Byggherren har ansvar för att varje bygg-, rivnings- och markåtgärd genomförs i enlighet med de krav som gäller för åtgärden (10 kap. 5 § plan- och bygglagen [2010:900], förkortad PBL). Det är även byggherrens ansvar att lov- eller anmälningspliktiga åtgärder kontrolleras enligt fastställd kontrollplan (10 kap. 6 § PBL). Kontrollplanen ska bl.a. innehålla uppgifter om vilka kontroller som ska göras, vem som ska göra kontrollerna, vilka anmälningar som ska göras till byggnadsnämnden och när arbetsplatsbesök bör ske. Kontrollplanen ska även innehålla uppgifter om hur eventuellt farligt avfall ska tas om hand. Av kontrollplanen ska det även framgå i vilken omfattning kontrollen ska utföras inom ramen för byggherrens egenkontroll eller av någon med särskild sakkunskap. Vidare ska byggherren se till att det finns en eller flera kontrollansvariga som har en självständig ställning i förhållande till den som utför den åtgärd som ska kontrolleras. Den kontrollansvariga ska ha den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften, och denne ska kunna styrka detta med ett bevis om certifiering (10 kap. 9 § PBL).

En kontrollansvarig ska enligt 10 kap. 11 § PBL bistå byggherren med att upprätta förslag till kontrollplan, se till att kontrollplanen samt gällande bestämmelser och villkor följs, informera byggherren om avvikelser från föreskrifter och villkor samt vid behov meddela byggnadsnämnden. Den kontrollansvarige ska även närvara vid tekniska samråd och andra kontroller och dokumentera sina arbetsplatsbesök och iakttagelser. Slutligen ska den kontrollansvarige avge ett utlåtande till byggherren och byggnadsnämnden som underlag för slutbeskedet. Om den kontrollansvarige lämnar sitt uppdrag, ska denne meddela detta till byggnadsnämnden.

Om den kontrollansvarige inte utför sina uppgifter, ska byggherren underrätta byggnadsnämnden (10 kap. 12 § PBL). Enligt 11 kap. 35 § första punkten PBL ska byggnadsnämnden skilja den kontrollansvarige från sitt uppdrag, om denne åsidosatt sina skyldigheter enligt 10 kap. 11 § PBL och underrätta den som har certifierat den kontrollansvarige om beslutet. Om en kontrollansvarig har visat sig vara olämplig, får den som certifierat den kontrollansvarige återkalla certifieringen (11 kap. 36 § PBL).

Pågående arbete

Bostadsminister Peter Eriksson svarade den 2 maj 2017 på en skriftlig fråga från Nooshi Dadgostar (V) om långsiktig hållbarhet vid nybyggnation (fr. 2016/17:1234). I sitt svar anförde bostadsministern bl.a. följande:

Jag delar oron kring signalerna som kommer om att hållbarhet inte prioriteras vid nyproduktionen av bostäder, i detta fall bostadsrätter. Det finns en risk för ett växande antal byggfel och slarv när produktionen av bostäder ökar kraftigt och bristen på arbetskraft blir allt större. Regeringen arbetar för närvarande med ett antal frågor där förhoppningen är att byggnaders kvalitet kommer att påverkas positivt. Bland annat pågår ett arbete med att utveckla en ny gemensam politik för arkitektur, form och

design, ett hållbart bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling. Regeringen har även i budgetpropositionen aviserat en ökning på forskningen om hållbart samhällsbyggande med 50 miljoner kronor från 2018 och 75 miljoner kronor per år från och med 2019. Det pågår också en övergripande översyn av Boverkets byggregler med syfte att modernisera och förenkla regelverket, vilket är viktigt för att förhindra bl.a. dålig kvalitet. Regeringen har därutöver avsatt 10 miljoner kronor årligen till ett informationscentrum för hållbart byggande.

Kommittén för modernare byggregler har som nämnts bl.a. i uppdrag är att genomföra en systematisk och grundlig översyn av 10 kap. PBL som reglerar bestämmelserna om kontroll (mer information om kommitténs uppdrag finns att läsa under avsnittet Studentbostäder och Översyn av plan- och bygglagen). Uppdraget ska slutredovisas den 13 december 2019.

Regeringen gav i juni 2017 Boverket i uppdrag att kartlägga byggsador inom byggsektorn (N2017/04496/PBB). Uppdraget syftar till att ge en bild av förekomsten av byggsador och de fastighets- och samhällsekonomiska konsekvenser dessa orsakar. Boverket ska inom ramen för uppdraget kartlägga systematiska byggfel och betydande kvalitetsbrister vid nybyggnation eller renovering av byggnadsverk och analysera eventuella mönster i förekomsten av byggsador och deras orsaker. Uppdraget ska genomföras i samråd med Kommittén för modernare byggregler och redovisas senast den 31 december 2018.

Regeringen tillsatte i oktober 2015 en utredning om stärkt konsumentskydd på bostadsrättsmarknaden. Utredningens uppdrag var att identifiera områden där konsumentskyddet behöver stärkas. Utredningen lämnade i april 2017 betänkandet Stärkt konsumentskydd på bostadsrättsmarknaden (SOU 2017:31), vilket bl.a. innehåller förslag som har till syfte att stärka det rättsliga skyddet för förhandstecknare och andra blivande föreningsmedlemmar. Utredningen föreslår bl.a. att det införs en uttrycklig rätt till hävning för en förhandsköpare vid väsentliga avvikelser från vad som har avtalats dvs. faktiska fel, rådighetsfel och rättsliga fel. Förslaget har remitterats, och ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att Boverket har fått i uppdrag att kartlägga systematiska byggfel och kvalitetsbrister vid nybyggnation och renovering. Vidare pågår det bl.a. utredningsarbete med en översyn av bestämmelserna om kontroll enligt PBL, och inom Regeringskansliet övervägs förslag om stärkt konsumentskydd på bostadsrättsmarknaden. Enligt utskottets bedömning bör det pågående arbetet inte föregripas med någon åtgärd från riksdagen.

Motionsyrkandena bör därför avslås.

Medborgarinflytande i stadsplaneringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om medborgarinflytande i samhällsplaneringen. Utskottet anser att dessa frågor även fortsättningsvis bör uppmärksammas i arbetet med att utveckla formerna för kommunernas planering.

Jämför reservation 10 (SD) och 11 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:1602 yrkande 1 anför Aron Emilsson m.fl. (SD) att allmänhetens uppfattning om nyskapade offentliga miljöer bör utredas. Motionärerna menar även att de svenska medborgarnas inflytande över den estetiska utformningen av den offentliga miljön bör stärkas (yrkande 3). Det begärs tillkännagivanden i enlighet med detta.

Liknande yrkanden om tillkännagivanden om inflytande över offentliga miljöer framställs i kommittémotion 2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkandena 26 och 27.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) begär i kommittémotion 2017/18:3363 yrkande 6 ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur medborgarinflytandet kan stärkas i kommunernas bostadsbyggande och stadsplaneringsarbete.

Bakgrund

Medborgarinflytandet i samhällsplaneringen kan komma till uttryck i olika sammanhang och på olika sätt. I 3 kap. 8 § plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, anges att kommunen i ärenden som gäller översiktsplaner ska samråda med länsstyrelsen, berörda kommuner, regionplaneorgan och andra kommunala organ som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och transport- och infrastrukturplanering. Kommunen ska även ge tillfälle att delta i samrådet till myndigheter, kommunens medlemmar, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Under samrådet ska kommunen redovisa förslagets innebörd, skälen för förslaget, förslagets konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt. Vid ett detaljplanesamråd ska kommunen bl.a. samråda med lantmäterimyndigheten, länsstyrelsen och berörda kommuner och andra kända sakägare som berörs, som t.ex. bostadsrättshavare, hyresgäster och boende (5 kap. 11 § PBL).

Pågående arbete

I budgetpropositionen för 2018 anges att Statens centrum för arkitektur och design (Arkdes) ska vara en företrädare för de värden som arkitektur och gestaltning av livsmiljön tillför samhället (prop. 2017/18:1 utgiftsområde 17, bet. 2017/18:KrU1). Arkdes har som sina huvuduppgifter att vara nationellt arkitekturmuseum och bedriva en främjande, samverkande och debatterande verksamhet om hur arkitektur och design påverkar våra liv. Arkdes ska inom ramen för sitt uppdrag möjliggöra en ny forskningsfunktion för gestaltad livsmiljö.

I februari 2018 gav regeringen förslag på ett nytt nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken i propositionen Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110). Propositionen utgör en samlad nationell arkitekturpolicy och behandlar bl.a. hur form och design kan bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle. Propositionen behandlas i ett sammansatt civil- och kulturutskott.

Regeringen gav i december 2017 Boverket i uppdrag att verka för en digital tillämpning av PBL (N2017/07543/PBB). Boverkets uppdrag innefattar att främja utvecklingen av digitala standarder och att klargöra roller och ansvar mellan aktörer för en digital utveckling inom samhällsbyggnadsprocessen. Boverket ska även vid behov lämna författningsförslag som innebär krav på digital planerings- och bygginformation, standarder, gränssnitt och informationsflöde mellan samhällsbyggandets aktörer. I uppdraget anges att regeringens målsättning är en effektiv digital samhällsbyggnadsprocess som är till nytta för medborgare, företag, kommuner, landsting, myndigheter och andra aktörer. En digital samhällsbyggnadsprocess kan bidra till att förenkla för medborgare och företag inom byggsektorn i sina myndighetskontakter och att förenkla kontakterna mellan myndigheter. Regeringens övergripande målsättning är en effektivare plan- och bygglag, som kan bidra till ett ökat bostadsbyggande och en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2020. Boverket ska inom ramen för sitt uppdrag inhämta synpunkter från Lantmäteriet som också har fått i uppdrag att verka för en digital tillämpning av PBL. Den sistnämnda myndigheten har fått i uppdrag att skapa en plattform för utbyte av erfarenheter, kunskap och information som rör samhällsbyggnadsprocessen (N2017/07544/PBB). Uppdraget har samma målsättning som Boverkets nämnda uppdrag om att utveckla digitala standarder och ska redovisas senast den 1 december 2020.

Vidare arbetar Boverket kontinuerligt med att sprida kunskap och goda exempel när det gäller formerna för inflytande och insyn i planeringen. Boverket har exempelvis tagit fram Vägledning om medborgardialog för fysisk planering. Vägledningen ger goda exempel på hur olika kommuner arbetar med medborgardialog innan det formella samrådet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att medborgarinflytandet i samhällsplaneringen kommer till uttryck i olika sammanhang och på olika sätt. I PBL finns bestämmelser om att kommunen i planärenden ska samråda med en betydligt vidare krets än sakägarna. Vidare noterar utskottet att Boverket kontinuerligt arbetar med medborgardialog för fysisk planering. Regeringen har även gett Boverket och Lantmäteriet i uppdrag att verka för en digital tillämpning av PBL. Boverket ska inom ramen för uppdraget bl.a. arbeta för en digital samhällsbyggnadsprocess som kan bidra till att förenkla för medborgare och företag att delta i planeringsprocessen.

Som redovisats ovan har regeringen lämnat förslag på nya mål för arkitektur-, form- och designpolitiken i propositionen Politik för gestaltad livsmiljö som nu bereds inom riksdagen.

Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns skäl att här föreslå någon åtgärd från riksdagen i de frågor som tas upp i motionerna. Motionsyrkandena avstyrks av utskottet.

Riktlinjer i planarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om feministisk stadsplanering, åtgärder mot bostadssegregationen, städernas infrastruktur och brottsförebyggande arbete i detaljplaneringen. Utskottet hänvisar främst till pågående arbete.

Jämför reservation 12 (C) och 13 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör ge berörda myndigheter i uppdrag att utforma forskningsbaserade riktlinjer för kommunerna för en feministisk stadsplanering. Motionärerna anför att kvinnor och män använder det fysiska rummet på olika sätt och att den fysiska planeringen i större utsträckning tar hänsyn till mäns behov (yrkande 5). Nooshi Dadgostar m.fl. begär även ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda kommunernas markpolitik för att bryta bostadssegregation (yrkande 1). Vidare menar motionärerna att regeringen bör göra en översyn av lämpliga styrmedel för att stimulera samhällsplanering som minskar bilberoendet. Exempel på styrmedel är en slopad parkeringsnorm och stadsmiljöavtalet (yrkande 3).

Annie Löf m.fl. (C) begär i partimotion 2017/18:3685 yrkande 10 ett tillkännagivande om att kommunerna ska ta hänsyn till ett brottsförebyggande perspektiv vid detaljplaneläggning. Motionärerna menar att vissa bostadsområden innebär en fara för polis och räddningstjänst då de kan bli inneslutna i området, och detta bör detaljplaneringen ta hänsyn till.

Bakgrund och pågående arbete

Feministisk stadsplanering

Enligt Näringsdepartementet inrättade bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson hösten 2017 ett återkommande rundabordsamtal för feministisk stadsplanering. Deltagarna i samtalen består av ca 15 personer, både praktiker och forskare, som enligt Näringsdepartementet har spetskompetens inom området. Rundabordsamtalen om feministisk stadsplanering syftar till att ta ett brett grepp kring ojämlik maktfördelning med ett intersektionellt perspektiv. Målet med gruppens arbete är att ta fram kunskapsunderlag och komma med konkreta förslag på hur arbetet med feministisk stadsplanering kan utvecklas. De återkommande rundabordsamtalen genomförs i samverkan med Boverket.

I budgetpropositionen för 2018 (utgiftsområde 18) beskrivs jämställdhet som en central fråga för att få hållbara och levande städer. Boverket har på regeringens uppdrag arbetat med jämställdhet i samhällsplaneringen sedan 2008. Vidare har Boverket tillsammans med 18 myndigheter sedan 2013 ett särskilt uppdrag att ta fram en handlingsplan för jämställdhetsintegrering av sin kärnverksamhet. Arbetet fortsätter i enlighet med Handlingsplan för jämställdhetsintegrering bl.a. på Boverket 2015–2018. Huvudpunkterna i planen är att komplettera verktygen för ledning och styrning av kärnverksamheten, att utveckla metoder och goda exempel anpassade för Boverkets verksamheter, att göra utbildningsinsatser för chefer och nyanställda samt att arbeta med att påverka attityder för att vidareutveckla förhållningssättet till frågan om jämställdhet. Satsningen syftar till att utveckla verksamheten så att den på bästa sätt bidrar till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen. Utifrån de nationella målen för jämställdhetspolitiken arbetar Boverket även med att sprida kunskap och goda exempel om jämställd stadsplanering till kommunerna. Boverket har bl.a. delat ut stöd till utemiljöer som ska bidra till attraktiva, funktionella, jämställda och trygga miljöer.

Bostadssegregation

Regeringen inrättade den 1 januari 2018 myndigheten Delegationen mot segregation (Delmos) vars arbete syftar till att förbättra situationen i socioekonomiskt utsatta områden och motverka strukturella orsaker till segregation. Myndigheten ska även främja samverkan mellan olika aktörer, bidra till kunskaps- och erfarenhetsutbyte, följa utvecklingen inom forskning, göra analyser och uppföljningar samt fördela statsbidrag. Enligt regleringsbrevet för 2018 har myndigheten bl.a. fått i uppdrag att utveckla ett uppföljningssystem som skapar förutsättningar för en regelbunden och återkommande tvärssektoriell uppföljning av segregationen i Sverige. Uppdraget ska genomföras i samarbete med Statistiska centralbyrån. Delegationen mot segregation ska även inhämta synpunkter från andra

relevanta myndigheter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 22 december 2018.

I juni 2016 presenterade regeringen ett bostadspolitiskt paket med förslag på 22 åtgärder för fler bostäder. En av åtgärderna för att få till stånd fler bostäder var att göra de nationella bedömningarna av bostadsbyggnadsbehoven styrande för kommunernas planering. Regeringen gav den 9 februari 2017 en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på hur de bedömningar av bostadsbyggnadsbehovet som Boverket tagit fram ska fördelas på kommunerna (dir. 2017:12). Utredningen har tagit namnet Utredningen om kommunal planering för bostäder. Utredningen fick i uppdrag att genom dialog med kommunala och regionala företrädare komma överens om hur mycket av det bedömda bostadsbyggnadsbehovet som det bör planeras för i respektive kommun. Vidare ingick i uppdraget att föreslå ändringar i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (BFL) och plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, som gör det tydligt att det av kommunens översiktsplan ska framgå hur man avser att lösa de bedömda bostadsbyggnadsbehoven.

Den 20 juli 2017 beslutade regeringen att utöka utredningens uppdrag (dir. 2017:85). Det utökade uppdraget innebär att utredningen ska

- kartlägga hur kommunerna arbetar med att analysera och hantera efterfrågan och bostadsbehovet hos grupper med svag ställning på bostadsmarknaden ur ett lokalt och regionalt perspektiv
- kartlägga hur kommunerna använder olika verktyg och belysa vilka avvägningar kommunerna gör vid beslut om åtgärder för bostadsförsörjning i syfte att tillgodose dessa behov
- analysera om det finns behov av vägledning eller kompletterande kommunala verktyg i syfte att underlätta arbetet med bostadsförsörjningsfrågor för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden
- lämna de förslag som analysen ger upphov till, och vid behov föreslå ändringar i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar och angränsande lagstiftning, som kan leda till att efterfrågan och bostadsbehovet hos grupper med svag ställning på bostadsmarknaden tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt.

Det ursprungliga uppdraget redovisades i september 2017 i delbetänkandet En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet (SOU 2017:73). I delbetänkandet föreslås bl.a. att Boverket ska beräkna behovet av tillskott av bostäder i hela landet och redovisa resultatet på länsnivå. Regionerna ska enligt förslaget ha en samordnande funktion där de för dialog med kommunerna grundat på Boverkets beräkningar och verkar för att samordning kommer till stånd där det finns behov. Vidare föreslås att kommunerna ska göra en bedömning av behovet av tillskott av bostäder i den egna kommunen och dokumentera detta i sina riktlinjer för bostadsförsörjningen. Bedömningen i riktlinjerna ska även komma till uttryck i kommunens översiktsplan. Länsstyrelsen bör följa upp

och analysera hur kommunernas bedömningar förhåller sig till Boverkets beräkningar. Delbetänkandet har remitterats, och beredningen av det pågår inom Regeringskansliet. Det uppdrag som anges i tilläggsdirektivet ska redovisas senast den 30 april 2018.

Planering av städers infrastruktur

Regeringen beslutade i december 2017 om direktiv till utredningen Samordning för ökat och hållbart bostadsbyggande (dir. 2017:126). Syftet med utredningen är att underlätta kommunernas planeringsprocesser för att få till stånd ett ökat och hållbart bostadsbyggande. Utredningen ska bl.a. stödja kommuner i planeringen av bostadsexploateringar där förutsättningarna är särskilt komplexa, underlätta för kommuner i arbetet med innovationer för hållbar stadsutveckling, bilda och driva ett nätverk för kommuner som bygger nya stadsdelar och städer, fortsätta arbetet med uppdraget att samordna större samlade exploateringar med hållbart byggande samt analysera för- och nackdelar med att införa en möjlighet till krav på transportplaner i detaljplaneringen för nyetablering av bostäder. Det anges att transportplaner i samband med detaljplanering för nyetablering av bostäder kan bidra till att skapa förutsättningar för ett transporteffektivt samhälle där människor reser miljövänligt och där godstransporter samordnas. Uppdraget ska delredovisas senast den 15 december 2018 och den 15 december 2019. Frågan om krav på transportplaner ska redovisas i den delredovisning som lämnas senast den 15 december 2018. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2020.

Parkeringsnorm

En obebyggd tomt, som ska bebyggas, ska ordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen (8 kap. 9 § första stycket 4 PBL). Tomten ska bl.a. ordnas så att det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon. Om tomten ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, ska det på tomten eller i närheten av den finnas en tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering, ska man i första hand ordna friyta (8 kap. 9 § andra stycket PBL). Dessa krav ska tillämpas om tomten är bebyggd (8 kap. 10 § PBL). Det finns dock vissa möjligheter till undantag för bebyggda tomter.

Vid riksdagens frågestund den 25 januari 2018 svarade bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson på en fråga från Lorentz Tovatt (MP) om parkeringsnorm i plan- och bygglagen. Ministern anförde bl.a. att den tolkning kommunerna gjort av plan- och bygglagens bestämmelse om antal parkeringsplatser i förhållande till köpyta och den area som byggs ofta är felaktig. Enligt ministern råder det frivillighet när det gäller hur många parkeringsplatser som ska byggas. I sitt svar hänvisade ministern även till

regeringens samverkansprogram Smarta städer som behandlar frågan om samhällsplanering och infrastruktur för bil. Vidare nämnde ministern att det finns goda exempel på hur kommunerna planerar nya bostadsområden utan att bilen hamnar i centrum. Ett exempel är Vallastaden i Linköping där 2017 års bomässa hölls.

Stadsmiljöavtal

Under 2015 inrättade regeringen ett stadsmiljöavtal. Stadsmiljöavtalet fokuserar på att främja hållbara stadsmiljöer genom att skapa förutsättningar för att en större andel persontransporter i städer ska ske med kollektivtrafik eller cykeltrafik. Inom stadsmiljöavtalet kan kommuner och landsting söka stöd för att främja hållbara stadsmiljöer. Åtgärderna ska leda till energieffektiva lösningar med låga utsläpp av växthusgaser och bidra till att uppfylla miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att redovisa hur medlen för stadsmiljöavtal har använts under 2018. Redovisningen ska avse beslutade stöd och förväntade resultat samt innehålla en beskrivning av hur arbetet med uppföljning och utvärdering av stadsmiljöavtalens effekter fortskrider. Redovisningen ska lämnas till Miljö- och energidepartementet senast den 29 mars 2019. Trafikverket ska även löpande under 2018 redovisa uppgifter om vilken kommun eller landsting som har sökt stöd, beviljad åtgärd, motprestation och beviljat stöd för varje beslutsomgång i anslutning till beslut om stöd.

Nationell cykelstrategi

Regeringen beslutade under 2017 om en nationell cykelstrategi för ökad och säker cykling – som bidrar till ett hållbart samhälle med hög livskvalitet i hela landet. Den nationella cykelstrategin lyfter upp fem insatsområden: Lyft cykeltrafikens roll i samhällsplaneringen, öka fokus på grupper av cyklister, främja en mer funktionell och användarvänlig infrastruktur, främja en säker cykeltrafik samt utveckla statistik och forskning. Utifrån dessa insatsområden fokuserar strategin bl.a. på fler cykelvänliga kommuner, ökade kunskaper om olika grupper av cyklister, högre prioritet för cykeltrafik i samhällsplaneringen, fler demonstrationsprojekt, en mer funktionell och användarvänlig infrastruktur, anpassad drift och underhåll samt ökad fysisk aktivitet. I anslutning till strategin bereds nu ett antal uppdrag för ökad och säker cykling. Inom ramen för stadsmiljöavtalen kan kommuner och landsting söka stöd för investeringar i anläggningar för cykeltrafik.

Detaljplanering och brottsförebyggande arbete

Enligt PBL ansvarar kommunerna, som framgått tidigare, för planläggningen av mark- och vattenområden. Planarbetet ska bidra till en från social synpunkt god livsmiljö där bl.a. aspekter som trygghet och hälsa ingår. Boverket arbetar på olika sätt med att lyfta fram trygghetsaspekterna i den fysiska planeringen. Det kan bl.a. handla om hur parker, gångstråk och torg planeras. Myndigheten

har även fördelat stöd till utemiljöer i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar i syfte att på ett varaktigt sätt bidra till attraktiva, funktionella, jämställda och trygga utemiljöer. Det pågår också olika typer av utvecklingssamarbeten mellan Boverket och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), i syfte att motverka att otryggheten ökar.

Regeringen presenterade i mars 2017 ett nytt nationellt brottsförebyggande program: Tillsammans mot brott (skr. 2016/17:126). Programmet ska bidra till att öka kunskaperna om brottsförebyggande arbete och stimulera samverkan mellan fler aktörer och bidra till att minska brottsligheten och öka tryggheten. I programmet berörs bl.a. förebyggande åtgärder mot situationella brott, t.ex. situationer eller platser där risken för brott är hög. Där framhålls bl.a. att den fysiska utformningen av samhället är en viktig del i den situationella brottspreventionen. Justitieutskottet behandlade regeringens skrivelse i juni 2017 (bet. 2016/17:JuU15). I betänkandet såg utskottet positivt på att regeringen lagt fram ett nationellt brottsförebyggande program för att förebygga brott, inte bara hos rättsväsendet utan även hos andra berörda aktörer. Justitieutskottet ansåg dock att regeringens skrivelse inte innehöll konkreta anvisningar om åtgärder eller tidsramar, vilket bedömdes försvåra riksdagens uppföljning av arbetet men även göra skrivelsen svår att använda för andra aktörer på det brottsförebyggande området. Utskottet föreslog därför ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med en skrivelse till riksdagen med en redovisning av vilka konkreta åtgärder som regeringen avser att vidta inom ramen för det nationella brottsförebyggande programmet och inom vilken tidsram detta kommer att ske. Riksdagen följde utskottets förslag.

Enligt uppgift från Regeringskansliet har Justitiedepartementet och Näringsdepartementet inlett ett samarbete om de situationella brotten. I februari 2018 genomfördes ett rundabordssamtal om trygghet och brottsförebyggande arbete i stadsplaneringen med flera representanter från bl.a. Brottsförebyggande rådet (Brå), SKL och Boverket. Under samtalet diskuterades hur befintliga metoder för brottsprevention kan användas vid nybyggnation och i befintlig bebyggelse för att förebygga de situationella brotten. Vid rundabordssamtalet diskuterades även hur den kunskap som redan finns bör spridas och vilka styrmedel som kan vara lämpliga att använda för att få in ett brottsförebyggande perspektiv i bl.a. den fysiska planeringen.

Brå arbetar sedan 2016 med ett utvecklingsprojekt om situationell prevention. Syftet med projektet är att sprida kunskap men även utveckla och ta fram ny kunskap om situationellt brottsförebyggande arbete. Projektet riktar sig till brottsförebyggande aktörer inom kommun och polis, men även till andra aktörer såsom bostadsbolag, centrumägare och kommunernas stadsbyggnads- eller gatukontor.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas ovan pågår omfattande arbete med de frågor som tas upp i motionerna. Utskottet konstaterar bl.a. att regeringen arbetar med att ta fram

kunskapsunderlag om feministisk stadsplanering och att det pågår ett brottsförebyggande arbete när det gäller situationella brott. Utskottet noterar också att arbetet med städers infrastruktur fortlöper och att regeringen tillsatt en utredning för att analysera för- och nackdelar med att införa en möjlighet till krav på transportplaner i detaljplaneringen för nyetablering av bostäder. Vidare fortgår arbetet med stadsmiljöavtalen, och Trafikverket har fått i uppdrag att redovisa hur medlen för avtalen har använts. I avvaktan på fortsatt beredning av dessa frågor föreslår utskottet att motionsyrkandena lämnas utan vidare åtgärd. Motionsyrkandena avstyrks.

Statliga byggbolag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår förslag i motioner om att inrätta ett statligt byggbolag. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 14 (V).

Motionerna

I partimotion 2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur ett statligt byggbolag med uppgift att bygga lägenheter kan upprättas. Motionärerna anser att den bristande konkurrensen inom marknaden för bostadsbyggande, där fyra stora byggbolag dominerar, leder till höga bostadspriser och hyror. Enligt motionärerna påverkar situationen inte enbart bostadsmarknaden utan också samhällsbyggandet i stort och i förlängningen även den svenska konkurrenskraften. Det är tydligt att det behövs åtgärder för att byggbolagen ska öka produktiviteten. Motionärerna föreslår därför att det skapas ett statligt byggbolag som har till uppgift att bygga lägenheter, främst hyresrätter, som alla har råd med. Bolaget ska vara affärsdrivande men ha måttliga avkastningskrav. Ett sådant bolag skulle, enligt motionärerna, ge en bättre möjlighet till politisk styrning och säkra långsiktigheten i samhällsbyggandet. Det skulle kunna ta regionala hänsyn och agera på ett sätt som gynnar hela landet, t.ex. genom att satsa på områden, bl.a. landsbygdskommuner, som andra byggbolag bedömer vara riskabla.

Ett i allt väsentligt likalydande förslag finns i motion 2017/18:2664 av Sara Karlsson (S) yrkande 1.

Mål för boende och byggande samt bostadsbyggandets aktörer och spelregler

Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från

social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Regeringens målsättning är att det fram till 2020 ska byggas minst 250 000 nya bostäder. Ett av delmålen gäller byggande och innebär att regeringen vill uppnå en väl fungerande konkurrens inom bygg- och fastighetssektorn.

Staten formulerar således mål för bostadspolitiken och förfogar över styrmedel som lagreglering, myndighetsstyrning och ekonomiska insatser. Kommunerna har ansvar och redskap för att förverkliga de övergripande statliga målen för bostadspolitiken genom sitt ansvar för den fysiska planeringen och genomförandet av bostadsförsörjningen. Detta sker med hjälp av kommunala översikts- och detaljplaner, den kommunala markpolitiken och de allmännyttiga bostadsföretagen.

Offentliga byggherrar, däribland staten, landstingen, kommunerna och allmännyttiga kommunala bostadsföretag, stod för ca 16 procent av antalet nybyggda bostäder och ca 23 procent av antalet nybyggda lägenheter i flerbostadshus perioden 2009–2014. De kommunala allmännyttiga bostadsföretagen är de absolut största offentliga byggherrarna och äger tillsammans över 800 000 bostäder.

Utredningen om bättre konkurrens för ökat bostadsbyggande

Frågan om konkurrensen inom byggmarknaden har behandlats av bl.a. Utredningen om bättre konkurrens för ökat bostadsbyggande i slutbetänkandet Plats för fler som bygger mer (SOU 2015:105).

Utredningen konstaterade bl.a. att det finns en potential för ökad produktivitet utveckling inom byggsektorn och att företag med mer industriella byggmetoder är viktiga. I fråga om byggmarknadens struktur angav utredningen i bl.a. att marknadskoncentrationen har minskat på en övergripande nivå i de undersökta aktörsleden. De fyra största byggtreprenörerna, JM, NCC, Peab och Skanska, har behållit sina produktionsvolymerna under den marknadstillväxt som har varit. Deras marknadsandelar på den totala byggmarknaden minskar dock, vilket till väsentlig del kan förklaras av att ombyggnadsmarknaden har ökat såväl i volym som i andel av byggmarknaden – en utveckling som har gynnat mindre och medelstora lokala företag. Det finns också tecken på att de stora rikstäckande byggtreprenörerna har haft svårt att möta en ökad efterfrågan med hänsyn till rådande kapacitetsbrist i tillväxtregioner. Det sägs vidare att det ökade bostadsbyggandet har inneburit att lokala aktörer har tagit marknadsandelar. Det som utmärker dessa företag är att de har etablerat sig lokalt genom att konkurrera med låga produktionskostnader. För att vara konkurrenskraftiga har de utvecklat sina upphandlingsstrategier och byggprocesser och därigenom gått förbi de etablerade strukturerna. Vidare konstateras det i utredningen att ökade byggkostnader och en låg produktivitet utveckling kan tyda på en svag konkurrens och ett begränsat omvandlingstryck. Pristranspa-

rensen på byggmaterielmarknaden anges vara låg på grund av att prissättningen och förhandlingar om priser i hög grad handlar om rabatter och andra villkor. Utredningen konstaterar att en harmonisering av regelverk kring byggmaterial kan vidga marknaden och förbättra konkurrensen, liksom åtgärder som underlättar etablering för utländska aktörer med egna värdekedjor. En ökad harmonisering sägs också kunna skapa bättre förutsättningar för ett industriellt byggande.

Betänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet. Noterbart är också att utredningen inte berör frågor om inrättande av ett statligt byggbolag eller vilken roll ett sådant bolag skulle kunna spela när det gäller konkurrensen på byggmarknaden. Vidare bör det nämnas att regeringen inte har uttalat sig varken för eller emot att inrätta nya statliga bolag i allmänhet, och heller inte redovisat någon uppfattning i frågan om att bilda ett statligt byggbolag.

Uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag om marknadskoncentration och konkurrenssituationen inom bygg- och byggmaterialindustrin

I regleringsbrevet för 2018 har regeringen gett Konkurrensverket i uppdrag att utifrån de senaste årens studier redovisa vilka områden som myndigheten bedömer att det är angeläget att belysa bättre än i dag inom bygg- och byggmaterialindustrin när det gäller konkurrensen inom bostadsbyggandet. Myndigheten ska vidare lämna förslag på vilka frågor inom bostadsbyggnadsområdet som ur en konkurrenssynpunkt bör prioriteras för framtiden och redovisa vilka resurser som behövs för att utreda respektive fråga. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 1 september 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis tydligt slå fast att en väl fungerade konkurrens är viktig inom alla näringslivssektorer, inklusive byggsektorn. Tecken på svagheter i konkurrenssituationen inom en sektor bör således tas på allvar. Utredningen om en bättre konkurrens för ökat byggande har pekat på några kännetecken hos byggsektorn som kan indikera en svag konkurrens och ett begränsat omvandlingstryck och även pekat på en del åtgärder som kan vara angelägna att vidta för att komma till rätta med problemen. Utredningens förslag var emellertid relativt allmänt hållna och bereds fortfarande inom Regeringskansliet. I sammanhanget bör det även nämnas att Konkurrensverket har fått i uppdrag att föreslå vilka frågor som bör prioriteras ur konkurrenssynpunkt inom bostadsbyggnadsområdet. Konkurrensverket kommer att redovisa sina förslag under hösten 2018.

Utskottet anser att utfallet av Konkurrensverkets utredning bör avvaktas innan det finns skäl för riksdagen att uttala sig om vilka åtgärder som bör

vidtas för att stärka konkurrensen inom byggsektorn. Denna uppfattning gäller även de mer specifika förslagen i motionerna om att av konkurrensförbättringsskäl inrätta ett statligt byggbolag. Motionsyrkandena avstyrks således.

BID-samverkan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som gäller s.k. BID-samverkan. Utskottet anför bl.a. viss tveksamhet inför att lyfta fram en särskild samverkansmodell framför andra.

Jämför reservation 15 (C) och 16 (L).

Motionerna

I partimotion 2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11 anfördes att Centerpartiet vill öka kunskapen om och användningen av s.k. BID-samarbeten (Business Improvement Districts). BID-samarbeten beskrivs i motionen som en internationellt etablerad metod för samverkan mellan privat och offentlig sektor. Enligt motionärerna har BID-samarbeten använts framgångsrikt i New York, där brottligheten de senaste 20 åren har gått ned med upp till 90 procent. Motionärerna begär därför ett tillkännagivande till regeringen om att kunskapen och användningen av BID-samarbeten ska öka.

I motion 2017/18:363 av Nina Lundström (L) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur ett regelverk för BID-samarbeten kan utformas och hur sådana samarbeten kan finansieras. Enligt motionären skulle ett regelverk tydliggöra ansvarsfördelningen vid BID-samarbeten och bidra till att sådana samarbeten snabbare kan komma igång.

Om BID-samverkan

Business Improvement Districts (BID) är en internationell term som ännu saknar ett allmänt vedertaget svenskt namn och som innebär att fastighetsägare tillsammans med boende och offentliga aktörer lyfter ett område genom bl.a. investeringar i den offentliga miljön, i fastigheter och i trygghetsskapande åtgärder.

I Sverige finns ingen särskild lagstiftning som reglerar samverkan enligt BID-modellen. Det finns dock ett antal BID-inspirerade samverkansprojekt som bygger på frivilligt medlemskap och som ofta drivs som en ideell förening. Branschorganisationen Fastighetsägarna presenterade i januari 2017 rapporten BIDs på svenska, i vilken man bl.a. redogjorde för de BID-inspirerade ideella föreningarna Fastighetsägare i Gamlestaden (Göteborg), Fastighetsägare i Järva (Stockholm), Fastighetsägare Sofielund (Malmö) och City i samverkan (Stockholm).

BID-samverkan i regeringens brottsförebyggande program

I regeringens tidigare omnämnda skrivelse Tillsammans mot brott – Ett nationellt brottsförebyggande program som presenterades i mars 2017 (skr. 2016/17:126) konstateras att lokala varianter av BID-inspirerad samverkan har växt fram på några håll i Sverige. Dessa anges dock skilja sig en del från internationella motsvarigheter i t.ex. USA, inte minst för att det offentliga åtagandet i Sverige är avsevärt mer långtgående. Enligt regeringen skapar samverkansmodellen en sammanhållning även i större städer och bidrar inte bara till ökad trygghet utan också till attraktionskraft för företag och en ökad livskvalitet i stort. I skrivelsen anges bl.a. att regeringen ska verka för att stötta samverkan mellan privata och offentliga aktörer som vill samverka kring lokala trygghetsfrågor.

I samband med att Fastighetsägarna presenterade den ovan nämnda rapporten i januari 2017 uttalade justitie- och inrikesminister Morgan Johansson att det inte i första hand är mer lagstiftning som behövs, utan snarare att samarbetet mellan olika aktörer måste utvecklas. Ministern framhöll också att samarbetsformer av typen BID inte kan ersätta det offentliga åtagandet och betonade att det alltid måste finnas en närvaro av polisen och annan samhällsservice. Vidare uttalade ministern att han såg BID-samarbeten som ett mycket bra komplement för att skapa trygghet och arbeta brottsförebyggande.

I sammanhanget kan även nämnas att Brottsförebyggande rådet (Brå) har i uppdrag att utveckla det nationella stödet för och samordningen av det brottsförebyggande arbetet. Brå ska inrätta en nätverksstruktur för nationella aktörer för att bidra till ökad samverkan på det brottsförebyggande området och utveckla konkret stöd till brottsförebyggande aktörer. Brå ska även ta fram och sprida utbildning om brottsförebyggande arbete, stödja länsstyrelserna i arbetet med att stödja och bidra till regional samordning av brottsförebyggande arbete samt årligen ta fram en rapport om hur det brottsförebyggande arbetet har bedrivits och utvecklats.

Riksdagen om regeringens brottsförebyggande program

Som har redovisats tidigare behandlade riksdagen regeringens ovan omnämnda skrivelse i juni. Justitiekommittén delade regeringens uppfattning att det finns ett behov av att utveckla samhällets insatser för att förebygga brott, inte bara hos rättsväsendet utan även hos andra berörda aktörer, och såg positivt på att regeringen lagt fram ett brett nationellt brottsförebyggande program 2017 (bet. 2016/17:JuU15). Justitiekommittén såg det dock som en brist att skrivelsen inte innehöll konkreta anvisningar om åtgärder som regeringen avser att vidta och inte heller några tidsramar, vilket utskottet ansåg försvåra riksdagens uppföljning av arbetet och gör skrivelsen svår att använda för aktörer på det brottsförebyggande området. Utskottet föreslog därför ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en skrivelse som redovisar vilka konkreta åtgärder som regeringen avser att vidta inom ramen för det nationella

brottsförebyggande programmet och inom vilken tidsram åtgärderna kommer att genomföras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser i grunden positivt på olika former av mer eller mindre reglerad samverkan mellan privata och offentliga aktörer som syftar till att förbättra villkoren för såväl de boende som näringslivet i vissa avgränsade områden.

Däremot är utskottet tveksamt till att riksdagen ska peka ut en särskild modell (Business Improvement Districts, BID) som extra angelägen att titta närmare på i linje med vad som föreslås i motionerna. Det kan enligt utskottets uppfattning finnas goda skäl att dessförinnan invänta fler erfarenheter av de BID-inspirerade samverkansprojekt som har växt fram på några håll i Sverige, men också av andra samverkansbaserade initiativ som inte har lika tydligt släktskap med BID-modellen. Det är enligt utskottets uppfattning exempelvis inte givet att – så som i fallet med BID-modellen – en särskild reglering är den mest verkningsfulla konstruktionen. Samverkan som bygger på frivillighet kan i många fall säkerligen vara lika framgångsrik.

Utskottet vill även påminna om att riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma med en redovisning av vilka konkreta åtgärder den avser att vidta inom ramen för sitt brottsförebyggande program. Olika samverkanslösningar – inklusive BID-inspirerade modeller – bör kunna ingå bland dessa åtgärder.

Med det anförda avstyrks motionsyrkandena.

Specialiserad världsutställning om hållbar samhällsbyggnad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en specialiserad världsutställning om hållbar samhällsbyggnad, bl.a. med hänvisning till att Sveriges deltagande i världsutställningen i Dubai 2020 är ett så pass omfattande åtagande att det inte går att motivera en svensk specialutställning inom de närmaste åren.

Motionen

I motion 2017/18:2778 av Emma Hult (MP) framhålls det att Sverige ofta lyfts fram som ett föregångsland inom innovation och hållbar utveckling. Exempelen är många på svenska innovationer inom hållbar utveckling som är värda att uppmärksammas både inom och utanför Sverige, samtidigt som det finns mycket att lära av andra länder. Motionären redovisar därefter att specialiserade världsutställningar har arrangerats sedan 1988 och syftar till att presentera lösningar på olika utmaningar för mänskligheten.

Motionären anser att Sverige bör ansöka om att få anordna en specialiserad världsutställning med fokus på hållbar samhällsplanering och begär att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framföra detta till regeringen (yrkande 1). För att så snart som möjligt kunna skicka in en ansökan bör det som ett första steg utses en nationell samordnare som tillsammans med byggsektorns olika aktörer och intresseorganisationer kan identifiera lämpliga platser, datum och konkret innehåll inom ramen för ovanstående tema samt föreslå olika organisatörer för utställningen. Motionären begär ett tillkännagivande om att det ska utses en nationell samordnare med uppdrag att tillsammans med relevanta aktörer bistå regeringen inför och under ansökningsprocessen (yrkande 2).

Världsutställningar och specialiserade expo

En världsutställning (World expo) är en internationell utställning av bl.a. hantverks- och industriprodukter, teknik, arkitektur och konst, men den fungerar numera även som plattform för diskussioner och samarbete kring globala utmaningar, som miljön eller fattigdom. Världsutställningar har anordnats med ojämn mellanrum sedan mitten av 1800-talet, och dessa utställningar regleras och övervakas sedan 1931 av den internationella organisationen Bureau International des Expositions (BIE). Sverige är ett av 170 länder som är medlemmar i BIE. Utöver världsutställningar reglerar BIE ytterligare tre utställningstyper varav en är s.k. specialiserade expo. Specialiserade expo arrangeras mellan två världsutställningar. Den senaste specialiserade expon genomfördes i Kazakstan (Astana) 2017 på temat Framtidens energi. Nästa specialiserade expo anordnas i Argentina 2023, men där är temat ännu ej fastslaget.

Regeringen har beslutat att Sverige ska delta i världsutställningen Expo 2020 i Dubai, under förutsättning att staten och näringslivet finansierar det svenska deltagandet i lika delar. Syftet med ett svenskt deltagande är att stärka en allsidig och positiv bild av Sverige i utlandet, att främja Sverige som kunskapsnation och näringslivets konkurrenskraft och kreativitet samt att stärka Sveriges attraktionskraft för turism och investeringar och för forsknings-, innovations- och kulturutbyte. Det svenska deltagandet och den paviljong som kommer att uppföras ska genomsyras av ett hållbarhetsperspektiv från start till mål. Kommittén ska bl.a. ta fasta på regeringens politik för hållbart företagande och arbete med Agenda 2030.

En kommitté har fått i uppdrag att förbereda och ansvara för det svenska deltagandet i världsutställningen 2020 (dir. 2017:130). Till kommittén har en operativ generalkommissarie knutits.

Enligt uppgifter från UD innebär ett svenskt deltagande vid ett annat lands världsutställning ett omfattande åtagande som kräver så stora insatser att det kan vara svårt att motivera en svensk specialutställning inom de närmaste åren. Vidare bedömer tjänstemän vid UD att Expo 2020 kommer att kunna vara en fullgod plattform för att främja frågor om hållbar samhällsplanering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Sverige kommer att delta vid världsutställningen i Dubai 2020 och att den paviljong som kommer att uppföras ska genomsyras av ett hållbarhetsperspektiv. Ett omfattande förberedelsearbete har nyligen inlets. Åtagandet är av så pass stor dignitet att det svårligen går att motivera att Sverige samtidigt initierar en process som syftar till att genomföra en specialiserad världsutställning om hållbar samhällsplanering i linje med vad som föreslås i motionen, som därmed avstyrks.

Övriga motionsförslag – förenklad beredning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts förenklat.
Jämför det särskilda yttrandet (M, SD, C, V, L, KD).

I motioner från allmänna motionstiden 2016/17 och 2017/18 har det väckts förslag som rör följande ämnen:

- en översyn av plan- och bygglagen
- regional fysisk planering
- begränsning av detaljplanekravet
- överklaganderegler
- privat initiativrätt till detaljplan
- kortare handläggningstider
- planbestämmelser som upphävs efter genomförandetiden
- tillsynsbestämmelser i plan- och bygglagen
- planering för hållbara städer
- bygglov för vindkraftverk
- markanvisningsfrågor
- bygglovsbefriade åtgärder
- bygglovsregler för näringsverksamhet på landsbygden
- skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och traditionellt byggande
- riktvärden för trafikbuller
- generella byggregler
- radonmätning
- cykel- och gångvägar
- Boverkets byggregler för energihushållning
- serietillverkade hus
- tidsbegränsade bygglov m.m.
- bostadsnära centrumanläggningar och etablering av externa köpcentrum
- tillgänglighetsfond
- tillgänglighet i byggnader för äldre och personer med funktionsnedsättning
- gatukostnader
- tillfälligt undantag från PBL
- klimatfrågor i planeringen

- icke kommersiella frizoner
- byggregler för ventilation
- åtgärder på bostadsmarknaden
- kommunal bostadsförmedling
- allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag
- åtgärder för fler studentbostäder
- en ny boendeform för unga
- bostäder för nyanlända
- åtgärder för jourlägenheter och skyddade boenden
- planering för ökad trygghet
- bosparande för unga
- kreditgarantier på landsbygden
- innovativt, miljövänligt och hållbart byggande

Motsvarande eller i allt väsentligt motsvarande motionsförslag har utskottet behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2016/17:CU14, 2016/17:CU15 och 2016/17:CU20. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet står fast vid sina senaste ställningstaganden, och det finns inte heller några andra skäl att åter behandla motionerna i vanlig ordning. Motionerna avstyrks därför.

Reservationer

1. Riksintressesystemet och behovet av bostäder, punkt 1 (M, C, L, KD)

av Caroline Szyber (KD), Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ola Johansson (C), Lars Beckman (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 17,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 32 och 33,
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 24 och 25,
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 11 och 14,
2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 2 och 17,
2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 55 och 56,
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 30 och 31,
2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34 och
2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 1 och 3,
bifaller delvis motionerna
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 16,
2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 14,
2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8,
2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 13
och
2017/18:3113 av Saila Quicklund (M) samt
avslår motion
2017/18:2962 av Valter Mutz m.fl. (MP) yrkande 22.

Ställningstagande

Ett riksintresse är ett geografiskt område som har utpekats som skyddsvärt för att det innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Systemet med riksintressen är dock otympligt och föråldrat, och det har gått inflation i antalet riksintresseområden och omfattningen av dem. I dag täcks hela 55 procent av Sveriges yta av riksintressen. Detta är en orimligt stor del, och många kommuner anser att riksintressen hindrar nya bostäder.

Systemet med riksintressen har också fått kritik från bl.a. Riksrevisionen i granskningsrapporten Statens hantering av riksintressen (RiR 2013:21). I rapporten konstateras att statens hantering av riksintressen försvårar för kommunerna att planera nya bostäder. Bland annat anger 60 procent av kommunerna med bostadsbrist att statens hantering av riksintressen har hindrat nya bostäder minst en gång de senaste tre åren.

De förslag som Riksintresseutredningen redovisar i betänkandet Planering och beslut för hållbar utveckling – Miljöbalkens hushållningsbestämmelser (SOU 2015:99), som bl.a. innebär att det ska införas fler nivåer av intressen som ska beaktas vid samhällsplanering, löser inte problemet att riksintressen hindrar bostadsbyggande. Vi instämmer i stället i det som Boverket anfört i rapporten Slutredovisning av uppdrag angående tillämpningen av miljöbalkens bestämmelser om riksintressen (rapport 2017:5), om att Riksintresseutredningens förslag i detta avseende inte bör ligga till grund för en lagändring. Det står dock klart att det finns behov av såväl författningsändringar som ett helhetsgrepp vid tillämpningen för att åtgärda de brister som beror på att berörda myndigheter saknar korrekt informations- eller kunskapsunderlag.

Att skapa bättre förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande är en mycket angelägen fråga. Det är därför anmärkningsvärt att regeringen ännu inte vidtagit de åtgärder som behövs för att arbeta fram nödvändiga lagändringar. Regeringen bör skyndsamt tillsätta en ny utredning och återkomma med ett förslag till omarbetade bestämmelser om riksintressen där behovet av bostäder ges högre prioritet än i dag. Regeringen bör också vidta åtgärder för att berörda myndigheter ska ha ett fullgott underlag för sin tillämpning av bestämmelserna.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

2. Riksintressesystemet och behovet av bostäder, punkt 1 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8 och
2017/18:3113 av Saila Quicklund (M),
bifaller delvis motionerna
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 16 och 17,
2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 14,
2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 13,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 32 och 33,
 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 24 och 25,
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 11 och 14,
 2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 2 och 17,
 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 55 och 56,
 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 30 och 31,
 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34 och
 2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 1 och 3 samt
 avslår motion
 2017/18:2962 av Valter Mutz m.fl. (MP) yrkande 22.

Ställningstagande

Enligt Rikssintresseutredningen består 46 procent av landets areal av områden som är av riksintresse. Därmed finns det inte behov av att peka ut ytterligare områden som skyddsvärda. I stället bör områden av riksintresse begränsas både till antalet och till omfattningen. Det är regeringens uppgift att vidta nödvändiga åtgärder som säkerställer att systemet begränsas så att det inte skapar hinder för bostadsbyggandet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Översyn av plan- och bygglagen, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Caroline Szyber (KD), Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M),
 Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ola Johansson (C), Lars Beckman (M) och
 Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 3 och 10,

2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 32 och 40,

2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 10 och 17 samt

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 19,

bifaller delvis motionerna

2017/18:1919 av Jesper Skalberg Karlsson och Johan Hultberg (båda M)
 yrkande 3 och

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
 yrkande 11 och

avslår motionerna

2017/18:2817 av Ida Drougge (M),

2017/18:2911 av Åsa Coenraads (M),

2017/18:2933 av Erik Ottoson (M),
2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 och
2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 8.

Ställningstagande

Alliansregeringen beslutade om en rad kommitté- och myndighetsuppdrag som i sin tur har resulterat i ett antal förenklingar i PBL. Dessa förenklingar har bl.a. inneburit att flera åtgärder inte längre är lovpliktiga. Syftet med förenklingarna är att främja bostadsbyggandet. Samtidigt kan kommunerna återinföra lovplikt i detaljplaner och reglera frågor som rör en byggnads utseende i sådana planer. Regeringen bör, enligt vår mening, på lämpligt sätt följa upp tillämpningen av dessa möjligheter så att användningen inte leder till att de förenklingar som avskaffats i lag återinförs av kommuner i detaljplaner och förhindrar bostadsbyggande.

Riksdagen beslutade 2015 och 2017 om tillkännagivanden om att plan- och bygglagen skulle förenklas och förbättras. Det har som framgått även genomförts vissa förenklingar i lagen som främjar bostadsbyggandet. Bostadsbristen i landet ställer emellertid krav på att ytterligare åtgärder vidtas skyndsamt. Enligt vår mening ska regeringen snarast återkomma till riksdagen med lagförslag om ytterligare förenklingar som främjar bostadsbyggandet. Detta gäller inte minst frågan om att möjliggöra att ändrad användning av fastigheter får ske utan lovplikt, att förkorta och förändra byggprocessen och att vidta åtgärder som förenklar beslutsprocessen för detaljplaner.

Vad som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Översyn av plan- och bygglagen, punkt 2 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:1919 av Jesper Skalberg Karlsson och Johan Hultberg (båda M)
yrkande 3,

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkandena 8 och 11,

2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 10 och

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 19 och
avslår motionerna

2017/18:2817 av Ida Drougge (M),
 2017/18:2911 av Åsa Coenraads (M),
 2017/18:2933 av Erik Ottoson (M),
 2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 3 och 10,
 2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,
 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 32 och 40 samt
 2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Bostadsbristen är påtaglig i hela landet, och bostadsbyggandet behöver främjas. Vi anser därför att det är viktigt med ytterligare förenklingar i plan- och bygglagen. Vi välkomnar därmed det arbete som sker i frågan, men vi anser att regeringen ska ta ytterligare initiativ på området.

Vidare innebär normgivningsbemyndigandet i plan- och bygglagen att regeringen kan köra över allmänhetens intressen vid byggande av asylboenden eller ombyggnad av befintliga fastigheter. Bemyndigandet har dessutom skapat problem. Kommuner har tvingats till dyra köp av bostadsrätter, nya utanförskapsområden har skapats, den långsiktiga samhällsplaneringen har försämrats och allmänhetens intressen har åsidosatts. Vi anser därför att normgivningsbemyndigandet i plan- och bygglagen ska tas bort. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innehåller detta.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Översyn av plan- och bygglagen, punkt 2 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 och
 avslår motionerna

2017/18:1919 av Jesper Skalberg Karlsson och Johan Hultberg (båda M)
 yrkande 3,

2017/18:2817 av Ida Drougge (M),

2017/18:2911 av Åsa Coenraads (M),

2017/18:2933 av Erik Ottoson (M),

2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 3 och 10,

2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 32 och 40,

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkandena 8 och 11,
2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 10 och 17 samt
2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 19.

Ställningstagande

En hållbar och jämlik stad är en stad där bl.a. människor har och upplever sig ha fysisk tillgänglighet till alla delar av staden. Många kommuner har rutiner för hanteringen av frågan om fysisk tillgänglighet i någon del av plan- och byggprocessen. Trots detta är det få kommuner som lever upp till de krav som ställs i FN-konventionen om grundläggande rättigheter och friheter för människor med funktionshinder. Det saknas bl.a. ett helhetsgrepp i kommunernas planeringsarbete där frågor som tillgänglighet beaktas. Sverige har ett ansvar för att följa bl.a. konventionens princip om tillgänglighet i samhället även för funktionshindrade människor. Det är därför viktigt att arbeta fram rutiner för hur denna fråga hanteras i planeringsarbetet. Enligt min mening bör regeringen snarast återkomma till riksdagen med åtgärder som tillgodoser de åtaganden som Sverige har enligt konventionen när det gäller tillgänglighet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Studentbostäder, punkt 3 (M, C)

av Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ola Johansson (C) och Lars Beckman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 12, 13 och 18 samt

2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 22 och

bifaller delvis motionerna

2017/18:100 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) yrkande 2 och

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 18.

Ställningstagande

Riksdagen har i sina tillkännagivanden till regeringen anfört att det finns skäl att utreda möjligheten till ytterligare anpassningar i tillgänglighetskraven och andra lättnader i de krav som gäller för bl.a. studentbostäder. Bristen på studentbostäder kan i vissa fall göra att studenter tvingas tacka nej till en utbildningsplats. Vi menar att detta kan få långtgående negativa konsekvenser för Sveriges utbildningsnivå, konkurrenskraft och attraktivitet. Därför bör ytterligare åtgärder vidtas för att öka byggandet av fler bostäder generellt och för att öka antalet studentbostäder.

Flera lättnader är genomförda, men eftersom studentbostäder bebos under en begränsad tid bör ytterligare lättnader i byggkraven vara möjliga, t.ex. när det gäller bullernivåerna eller anpassningar av tillgänglighetskraven. Man bör även stärka möjligheten till undantag för utformningskrav vid ombyggnation till bostad. Vi menar att ett stort problem är att det byggs fel typer av bostäder, för få enklare lägenheter och småhus och för många dyrare objekt. Genom att sänka minimikraven på t.ex. studentbostäder och andra typer av enklare bostäder bör fler sätt att kunna bygga kostnadseffektivt bli möjliga. Regeringen ska därför återkomma till riksdagen med nödvändiga lagförslag som rör lättnader i byggkraven. Det får bli regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

7. Studentbostäder, punkt 3 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilander (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:100 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) yrkande 2 och

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 18 och

bifaller delvis motionerna

2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 12, 13 och 18 samt

2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 22.

Ställningstagande

Riksdagen har beslutat om två tillkännagivanden till regeringen om bl.a. lättade tillgänglighetskrav, och vi utgår från att regeringen arbetar aktivt med frågan. På de flesta av Sveriges högskole- eller universitetsorter är det brist på studentbostäder. Problemen innefattar långa bostadsköer, trångboddhet, lång pendling och växande problem med osäkra kontrakt. Vi menar att det ska finnas ett boende för alla, oavsett ekonomi. Vi vill förenkla byggnormerna, t.ex. hissnormen, för att göra det billigare att bygga bostäder. Det blir regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Byggnaders inomhusmiljö, punkt 4 (KD)

av Caroline Szyber (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 32 och 33 samt
avslår motionerna
2017/18:958 av Ola Johansson och Per Lodenius (båda C) yrkande 2 och
2017/18:2016 av Anette Åkesson och Maria Malmer Stenergard (båda M).

Ställningstagande

Det finns starka medicinska skäl att förse befintliga byggnader med så mycket ljusinsläpp som möjligt, eftersom vi svenskar vistas inomhus upp till 90 procent av vår tid. Arbetsmiljön i skolor är särskilt viktig eftersom undersökningar visar att dagsljus har stor betydelse för elevers inlärningsförmåga. Mot bakgrund av detta menar jag att det finns goda skäl att utreda förutsättningarna för en svensk dagsljusnorm i skolmiljö.

Jag anser också att villkoren för dagsljusinsläpp bör moderniseras så att de inte som i dag reducerar möjligheterna till byggande. Till exempel finns anledning att omvärdera betydelsen av takfönster som ljuskälla i Boverkets byggregler. Det får bli regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Kontroller vid nybyggnation, punkt 5 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3–5.

Ställningstagande

I bostadsbristens kölvatten skapas många följdproblem. Jag menar att bristfällig kvalitet och hållbarhet i nybyggnation skapar osäkerhet på bostadsmarknaden. Jag välkomnar det arbete som sker på området men anser att de boendes intresse av långsiktig hållbarhet bör tas till vara på ett bättre sätt. Kortsiktig spekulation och vinstjakt står i direkt motsats till hållbar kvalitet och klimatsmarta bostäder. Regeringen bör därför återkomma med en översyn av lämpliga åtgärder för att säkerställa långsiktig hållbarhet och att köparens intresse över tid tas till vara vid nybyggnation.

I dag krävs ingen oberoende inspektion vid nybyggnation. Enligt plan- och bygglagen ligger ansvaret för att byggreglerna följs hos byggherren. Även om byggnadsnämnden kan kräva ytterligare kontroller eller bedömning av en tredje part ligger ett alltför stort ansvar på byggherren att bedöma sig själv. Jag välkomnar översynen av regelverket om kontroll men menar att det är tydligt att den egenkontroll som i dag krävs inte är tillräcklig. Regeringen bör utreda möjligheterna för ett system där kommunerna åläggs ansvar för att tillhandahålla kontrollanter oberoende av byggherren där byggherren står för kostnaden för kontrollerna.

Att kommunerna ska stå för motsvarande kontroller riskerar dock att bli en kostsam historia. Det bör därför utredas om kostnaden för sådana kontroller kan åläggas byggherren.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Medborgarinflytande i stadsplaneringen, punkt 6 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:1602 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3 samt

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkandena 26 och 27 samt

avslår motion

2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi vill öka allmänhetens direkta inflytande över nya miljöers utformning. Vi anser också att man bör sträva efter att bygga miljöer som beaktar det mänskliga behovet av social samvaro, närhet till naturen och skönhet. För att uppnå detta kan man exempelvis använda ett demokratiskt valt råd eller lokala omröstningar.

Vidare vill vi att en utvärdering genomförs av den generella uppfattningen inom befolkningen när det gäller utformningen av vår gemensamma miljö. Större hänsyn bör tas till befolkningens uppfattning när det kommer till utformningen av offentlig konst och nya byggnader. Våra gemensamma miljöer bör stimulera en varm känsla och god hälsa bland befolkningen, både vad gäller funktion och estetisk utformning. Man bör också bejaka platsens och invånarnas historia och identitet. Det får bli regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

11. Medborgarinflytande i stadsplaneringen, punkt 6 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6 och

avslår motionerna

2017/18:1602 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3 samt

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkandena 26 och 27.

Ställningstagande

Ett deltagardemokratiskt förhållningssätt till stadsplanering handlar inte bara om att människor ska rådfrågas inom vissa begränsade frågor. Jag vill att människor ska vara delaktiga och ha ett verkligt inflytande i idéskapandet, planering och genomförande i stadsplaneringen. Detta är en förutsättning för att uppnå en jämlik boende- och stadsmiljö. Genom att möjliggöra för flera aktörer att delta i planeringen av stadens bostäder, fastigheter och offentliga platser ges också mer utrymme för nya tankar och infallsvinklar. Jag välkomnar arbetet på området men anser att regeringen bör utreda hur ett verkligt medborgarinflytande kan stärkas i kommunernas bostadsbyggande och stadsplaneringsarbete.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

12. Riktlinjer i planarbetet, punkt 7 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10 och

avslår motion

2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3 och 5.

Ställningstagande

Det bästa sättet att skapa såväl säkerhet som trygghet är att förebygga brott. Jag vill att kommunerna ska ta ett större ansvar för det brottsförebyggande arbetet genom att de involverar fler aktörer och prioriterar det förebyggande arbetet. Jag välkomnar det brottsförebyggande arbete som regeringen påbörjat i kommunerna men anser att regeringen bör ta ytterliga initiativ på området.

Jag menar att det ofta har saknats ett brottsförebyggande perspektiv vid kommunernas arbete med detaljplaner. Det har lett till att vissa bostadsområden innebär en fara för polis och räddningstjänst att ge sig in i då de lätt kan bli inneslutna i området. Jag vill att kommunerna i högre grad tar hänsyn till detta vid planering. Det får bli regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Vad som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

13. Riktlinjer i planarbetet, punkt 7 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3 och 5 samt
avslår motion
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Med en feministisk stadsplanering kan städerna göras tillgängliga för fler. Det är vanligt att den fysiska planeringen och markanvändningen i högre utsträckning svarar mot mäns behov än mot kvinnors. Jag anser att jämställdhet i högre utsträckning bör vara en del av den fysiska samhällsplaneringen och att bebyggelsemiljön bör utformas efter tydliga jämställdhetsmål.

Vidare vill jag att regeringen ska göra en översyn av lämpliga styrmedel för att stimulera en stadsplanering som minskar bilberoendet. Ett sätt för staten att medfinansiera åtgärder för hållbara stadsmiljöer och hållbart resande är stadsmiljöavtalen. Stadsmiljöavtalen bör även utgå från ett tydligt nationellt stadsmiljömål om minskad biltrafik och ökad tillgänglighet för kollektivtrafik, gång och cykel. Ett etappmål inom miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö bör antas med målsättningen att minska biltrafiken och öka tillgängligheten för kollektivtrafik, cykel och gång.

Jag anser vidare att ett av kommunernas viktigaste verktyg för ett offensivt bostadsbyggande är markpolitiken. Utan en genomtänkt och långsiktig sådan är det svårt att bedriva en progressiv bostadsbyggnadspolitik till allmänhetens gagn. En förutsättning för att genomföra viktiga samhällsbyggnadsåtgärder är att kommunen också äger exploaterbar mark. Jag ser det som centralt att från statligt håll stödja kommuner att bedriva en långsiktigt hållbar markpolitik som främjar socioekonomisk inkludering. Det får bli regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det jag nu anfört om riktlinjer i planarbetet bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Statliga byggbolag, punkt 8 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och
2017/18:2664 av Sara Karlsson (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige behöver en ny bostadspolitik som kan möta de utmaningar i form av bostadsbrist, bostadssegregation och klimatomställning som blir alltmer påtagliga. Jag och Vänsterpartiet vill se en statlig bostadspolitik som tar ansvar för att bygga bort bostadsbristen, bryta bostadssegregationen och minska bostadssektorns klimatpåverkan. Detta kräver en statlig bostadspolitik med högre ambitioner.

Konkurrensen inom bostadsbyggnadsområdet är svag, och här har staten en betydelsefull roll att spela. Fyra bostadsjättar kontrollerar bostadsmarknaden, och utan tillräckligt konkurrenstryck blir produktiviteten låg, vinstmarginerna höga och hyrorna skjuter i höjden.

För att sätta tryck på byggbolagen står jag bakom förslaget om att inrätta ett statligt byggbolag med uppgift att bygga lägenheter, främst hyresrätter, som alla ska ha råd att efterfråga. Ett sådant statligt byggbolag skulle både ge en bättre möjlighet till politisk styrning och säkra långsiktigheten i samhällsbyggandet. Ett statligt byggbolag kan också ta regionala hänsyn och agera på ett sätt som gynnar hela landet.

Med det anförda tillstyrker jag förslaget om inrättande av ett statligt byggbolag.

15. BID-samverkan, punkt 9 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11 och

avslår motion
2017/18:363 av Nina Lundström (L).

Ställningstagande

Vi har alla rätt att känna oss trygga, oavsett ålder, bakgrund eller var i landet vi bor. Känslan av trygghet riskerar att gå förlorad om inte utvecklingen vänder. En grundläggande förutsättning för säkerhet och trygghet är att kunna leva utan att vara rädda för att bli utsatt för brott.

En modell som kan bidra till att komma till rätta med olika otrygghetsproblem är BID (Business Improvement Districts). BID-samarbeten mellan privata och offentliga aktörer har bl.a. använts framgångsrikt i New York där brottsligheten de senaste 20 åren gått ned med närmare 90 procent. Jag vill att kunskapen om och användningen av BID ska öka i Sverige.

Med det anförda tillstyrker jag förslaget om att riksdagen bör rikta ett tillkännagivande till regeringen om ökad kunskap om och ökad användning av BID-samarbeten. Däremot anser jag inte att det innan dessa kunskaper och erfarenheter har inhämtats finns skäl att förespråka införande av ett särskilt regelverk för BID. Det förslaget bör därför avslås av riksdagen.

16. BID-samverkan, punkt 9 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:363 av Nina Lundström (L) och
avslår motion
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11.

Ställningstagande

Jag anser att det är mycket viktigt att försöka vända utvecklingen i områden som präglas av otrygghet, bristfällig yttre miljö, klotter och allmän nedgångenhet. Många olika lösningar bör prövas. En av dessa är BID (Business Improvement Districts). BID har utvecklats i Kanada och USA och bygger på samarbete mellan alla berörda fastighetsägare, bostadsrättsföreningar, kommunala bolag och företagarföreningar i ett område. BID är en lokal partnerskapslösning som ger den service som kommuner inte klarar av att leverera och öppnar möjligheten för privata aktörer att tillsammans med det offentliga ta initiativ till en hållbar och kommersiellt lönsam tillväxt.

I Sverige finns inget regelverk för BID, och jag instämmer i det som sägs i motionen om att ett sådant regelverk bör utredas. Fördelen med att skapa ett juridiskt ramverk för BID-samverkan är att modellen då lättare kan komma till praktisk användning. Med tydliga regler kan samarbetet snabbare komma igång, och ansvarsfördelningen i ett BID blir tydligare. En fråga utöver juridiska ramverk är hur finansiering kan ske inom det område som berörs.

Med det anförda tillstyrker jag förslaget om att regeringen bör utreda hur ett regelverk för BID-samarbeten kan utformas och hur sådana samarbeten kan finansieras. Det mer allmänt hållna förslaget om att öka kunskapen om BID bör därigenom kunna anses vara tillgodosett och bör därför avslås av riksdagen.

Särskilt yttrande

Övriga motionsförslag – förenklad beredning, punkt 11 (M, SD, C, V, L, KD)

Caroline Szyber (KD), Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Roger Hedlund (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ola Johansson (C), Lars Beckman (M), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L) och Nooshi Dadgostar (V) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt vissa motionsförslag. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som i förekommande fall har gjorts av företrädare för våra respektive partier i motsvarande frågor i betänkande 2016/17:CU14, 2016/17:CU15 och 2016/17:CU20. I vissa fall har ställningstagandena gjorts ihop med företrädare för andra partier.

Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de många och omfattande markrestriktionerna utgör ett allvarligt hinder för byggande i landet samt att åtgärder genomförs för att lätta på markrestriktioner och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en särskild utredning om hur miljöbalken kan förbättras för att uppnå ett ökat byggande och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillämpningen av riksintressen bör förändras så att kommuners möjlighet att utveckla sin attraktivitet stärks och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1821 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljöbalkens riksintressen bör begränsas till antal och omfattning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra tillämpningen av riksintressen så att kommunernas möjlighet att utveckla sin attraktivitet stärks och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2342 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylsökande inte bör tillåtas gå före i bostadsköer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om systemet med riksintressen och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bostadsförsörjning vid bostadsbrist som ett eget riksintresse och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ange bostadsintresset som ett likvärdigt intresse utöver övriga riksintressen och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ompröva och möjliggöra upphävande av riksintresseklassificeringar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera riksintressesystemet i syfte att frigöra mer mark att bygga på och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av miljöbalken i syfte att främja nybyggnation av bostäder och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:100 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erforderliga lagändringar bör göras avseende byggandet av studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:111 av Jimmy Ståhl (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för attefallshus och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:124 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur bygglov kan göras mer ändamålsenliga för etablering av vindkraftsparker och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:129 av Said Abdu (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna betydelsen av den svenska träindustrin och underlätta för byggandet i trä som ett led i en hållbar klimat- och sysselsättningspolitik och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:150 av Said Abdu (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi kring energieffektivisering av befintliga byggnader samt bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:175 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska regelbördan vid bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:297 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över byggnormerna för byggande av bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:363 av Nina Lundström (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Business Improvement Districts och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:375 av Nina Lundström (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka barnens rätt till gröna ytor och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:391 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att minska Trafikverkets makt över kommunernas planarbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:404 av Bengt Eliasson och Said Abdu (båda L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en rättssäker och förutsägbar behandling av hästnäringen inom plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:615 av Anna-Caren Sätherberg och Kristina Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att underlätta om- och nybyggnation på Sveriges landsbygd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:683 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att vidta åtgärder för att stävja den rådande bostadsbristen för studenterna och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:686 av Monica Haider (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att öka andelen byggande i trä och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:718 av Laila Naraghi (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av redovisningsregler för allmännyttiga bostadsbolag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:749 av Monica Green m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bostadsbristen i Västsverige måste stävjas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:763 av Per-Arne Håkansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat trähusbyggande för hållbar utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:764 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa vinstuttag ur allmännyttan och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:767 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ungas rätt till egen bostad och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:779 av Teres Lindberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad stimulans för renovering av hyresbostäder och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:822 av Pyry Niemi (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra 2 kap. 7 § 4 PBL och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:945 av Ola Johansson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna fördelarna med ett byggande som är bioekonomiskt motiverat och uppmuntrar till en ökad byggnation med trä samt tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livscykelanalyser enligt LCA bör användas för att verifiera en

byggnads energi-, klimat- och miljöpåverkan under byggtiden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja cirkulär ekonomi inom nybyggnad och renovering samt tillkännager detta för regeringen.

2017/18:958 av Ola Johansson och Per Lodenius (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en obligatorisk ventilationskontroll vid fastighetsöverlåtelser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelbunden mätning av radonhalt vid obligatorisk ventilationskontroll och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1097 av Helén Pettersson i Umeå och Marie-Louise Rönnmark (båda S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att ta fram regelverk som synliggör miljö- och klimatpåverkan under byggprocesser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att uppdatera den nationella strategin för användandet av trä i det svenska byggandet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1108 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av upprustning, tillgänglighet och energieffektivisering av miljonprogramsområdena och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1428 av Erik Andersson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att öka ytan för komplementsbostad till 50 kvm och tillbyggnader till 25 kvm och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1493 av Per Lodenius och Daniel Bäckström (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur man vid nybyggnation av bostäder kan säkerställa närhet till anläggningar för föreningsdrivna idrottsaktiviteter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1584 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att utforma incitament så att kommunerna ska snabba på

utbyggnaden av särskilda boenden för äldre och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att låta lämplig myndighet ta fram nationella tillgänglighetskrav för särskilda boenden för äldre och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1602 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera allmänhetens uppfattning om nyskapade offentliga miljöer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur svenska medborgare kan få ökat inflytande över sin gemensamma offentliga miljö och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1642 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomiska förutsättningar för att fler ska kunna få en bostad och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1701 av Jan Lindholm (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om icke-kommersiella frizoner i våra städer och samhällen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av fler bostäder för en växande Stockholmsregion och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1882 av Ola Johansson och Anders Åkesson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över gällande byggnormer och lagstiftning för att med inriktade reformer ge ökat inflytande till den enskilde individen att förbättra sin boendesituation genom en egen arbetsinsats och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1919 av Jesper Skalberg Karlsson och Johan Hultberg (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att punkterna i 2015 års migrationsöverenskommelse som rör byggande bör konkretiseras och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta det arbete med lättnader i plan- och bygglagen som alliansregeringen påbörjade och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1926 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra planprocesser för att ge större vikt åt behovet av platser och anläggningar för idrott och lek och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2016 av Anette Åkesson och Maria Malmer Stenergard (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatorisk akustikkontroll (OAK) i svenska skolor för att förbättra ljudmiljön och därmed förutsättningarna för lärare och elever att göra ett bra arbete och få bättre resultat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2097 av Patrick Reslow (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ytterligare förenklingar i plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2109 av Karin Svensson Smith (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändringar i plan- och bygglagen som behövs för att upprätta en klimatplan för minskade växthusgaser och anpassning till de klimatförändringar som redan påbörjats och kan förväntas i ett 100-årsperspektiv, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring i plan- och bygglagen så att kommunernas ansvar för detaljplaner förlängs från 10 till 20 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2255 av Sofia Arkelsten m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bostadsbristen och byggandet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2293 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett energiklassningssystem och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydliggörande av energipåverkan och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om zonindelning för energihushållning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om typgodkännande av hustyper och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2295 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort bygglovshanteringen för kommuner på industrimark och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad hantering av bygglov för lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de förändringar som gjorts efter att bygglovshanteringen i nämnda fall tagits bort från kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera tillståndskravet om attefallshus och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2299 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en modern egnahemsrörelse och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2300 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bolån riktade till unga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om småhusrörelsen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2303 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till ökade kostnader för obebyggd mark och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förkorta plan- och byggprocessen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mark- och miljödomstolen ska bli första överklagandeinstans och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift för överklagande av plan- och bygglovsärenden och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regional snarare än kommunal bostadsplanering och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma byggregler och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en åtgärdsplan och tidsplan för en mer jämlik balans mellan hyresrätt och bostadsrätt samt tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en översyn av lämpliga åtgärder för att säkerställa långsiktig hållbarhet och att köparens intresse över tid tas till vara vid nybyggnation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör få en mer proaktiv roll vad gäller kontroller av nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheterna för ett system där byggherren står för kostnaden av kontrollerna men där kommunerna åläggs ansvar för att tillhandahålla kontrollanter oberoende av byggherren, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur ett statligt byggbolag med uppgift att bygga lägenheter, främst hyresrätter, som alla ska ha råd att efterfråga kan upprättas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en regional nivå för fysisk planering bör införas och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nedskrivningsreglerna behöver förändras så att fler bostäder byggs i landsbygdskommuner och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas minst ett allmännyttigt bostadsbolag i varje kommun och att regeringen bör återkomma med förslag kring hur detta ska genomföras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas ett förfarande där det krävs tillstånd från länsstyrelsen vid försäljning av bostäder ägda av kommunala bolag och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 5 § lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag bör tas bort och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör åläggas att tydligare redogöra för vilka ändamål värdeöverföringen har gått till och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas en regel i lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag som säkerställer att olovliga värdeöverföringar från allmännyttiga bostadsbolag återbetalas till de kommunala bostadsbolagen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kommuner ska vara skyldiga att i egen regi, eller genom regional samverkan, ordna en bostadsförmedling som genom transparenta regler förmedlar de flesta såväl allmännyttiga som privata lägenheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas ett krav på privata fastighetsägare att fördela 80 procent av sitt bostadsbestånd, såväl lediga som nybyggda lägenheter, genom en kommunal eller regional bostadsförmedling och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en tidsplan för arbetet med att ta fram en modell för mer flexibla krav på nya hyresgäster, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över plan- och bygglagen i syfte att effektivisera tillsynen avseende olovliga boenden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2494 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om större utbud av boendeformer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2510 av Ann-Britt Åsebol (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stimulera fler kommuner att arbeta långsiktigt med bostäder för seniorer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tillägg i bostadsförsörjningslagen om att socialnämnden ska medverka i planeringen av bostadsförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2595 av Niklas Karlsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om allas rätt till en bostad och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2596 av Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att öka andelen byggande i trä och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2601 av Mattias Ottosson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hänsyn bör tas till idrottsanläggningar i planprocessen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2636 av Rikard Larsson och Niklas Karlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad regional fysisk planering och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2662 av Kristina Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat bostadsbyggande i trä och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2664 av Sara Karlsson (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att starta ett statligt byggbolag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2671 av Pyy Niemi (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över byggreglerna för ventilation och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2712 av Lawen Redar m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kommuner måste bygga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2778 av Emma Hult (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ansöka om att få anordna en specialiserad världsutställning med fokus på hållbar samhällsbyggnad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse en nationell samordnare med uppdrag att tillsammans med relevanta

aktörer bistå regeringen inför och under ansökningsprocessen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bostadssegregation och vikten av mer blandande boendeformer även i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner bör ge sina bostadsbolag befogenhet att bli byggherre för projekt där nya bostadsrättsfastigheter eller ägarlägenheter byggs i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enklare regler för tillfälliga bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2817 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överlåta till kommunerna att i översiktsplaner, planprogram och detaljplaner själva styra och besluta om strandskydd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2911 av Åsa Coenraads (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över plan- och bygglagen för att underlätta sjönära byggande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2927 av Boriana Åberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift för överklagande av detaljplan eller bygglov och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett kostnadsansvar för den förlorande parten i ett överklagandemål och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2933 av Erik Ottoson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en justering av plan- och byggförordningen ska göras för att möjliggöra att nya miljökrav måste följas vid byte av eldstad i bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en samordnad bostadspolitisk strategi för landsbygd och mindre orter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2962 av Valter Mutt m.fl. (MP):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kartläggning av våra gemensamma tillgångar, hur var och en av dem bäst förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt, vilka uttag och vilken användning som kan tillåtas inom ramen för bevarande och hur eventuell avkastning fördelas på ett rättvist sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2970 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att byggande av ridhus utanför detaljplanlagt område befrias från krav på bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3024 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lagstiftning som föreskriver energiaktiva ytmaterial vid nybyggnation och renovering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3052 av Lars Hjälmered (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad planprocess och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad rörlighet på bostadsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3060 av Richard Jomshof m.fl. (SD, -):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för kommuner för att identifiera otrygga områden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3113 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa och bättre precisera riksintressenas areal och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3204 av Helena Bouveng m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att underlätta ett ökat trähusbyggande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3216 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om markfrågor kopplade till jordbruk (hästar/kor) och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gatuavgifter och rättssäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om analys av i detaljplan återinförda krav på bygglov för bygglovsbefriade åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort antalsbegränsning för väderskydd som upprättas i anslutning till hållplats för kollektivtrafik och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort bygglovskrav för väderskydd som upprättas i direkt anslutning till annat väderskydd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta bygglovsbefrielse för reklamskyltar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte kräva bygglov för mindre byggnader på allmän-plats-mark där någon annan än kommunen är markägare och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utformningen av byggnadsverk i detaljplaner vars genomförandetid har löpt ut och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort kravet på startbesked vid byggstart och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att analysera vilka detaljplanebestämmelser kommunen ställer upp i detaljplanerna och vad som är rimliga krav och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelserna inte längre ska vara instansnivå vid all bygglovsansökan och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa sakägarkretsen vid överklagan och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekten av införande av en avgift vid överklagande av detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en tidsfrist för överklaganden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för byggande inom de areella näringarna och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett ökat användande av livscykelanalyser för att beräkna miljö- och klimatpåverkan i samband med om- och nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3363 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda lämpliga åtgärder för att stödja kommunernas arbete med en mer långsiktigt hållbar markpolitik i syfte att bryta bostadssegregationen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av lämpliga styrmedel, inkluderande stadsmiljöavtalet och slopad parkeringsnorm, för att stimulera samhällsplanering som minskar bilberoendet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör åläggas att utarbeta rutiner för hur tillgänglighet ska beaktas i arbetet med detalj- och översiktsplaner och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt berörda myndigheter att utforma forskningsbaserade riktlinjer för kommunerna för en feministisk stadsplanering och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur ett verkligt medborgarinflytande kan stärkas i kommunernas bostadsbyggande och stadsplaneringsarbete och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning med uppdrag att se över hur kommunerna ska kunna ställa krav på privata centrumägare i syfte att säkerställa god service till medborgarna i bostadsnära centrumanläggningar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformering av riksintressesystemet och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformering av bullerreglerna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga myndigheterna genom regleringsbrev och instruktioner ska bidra till bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka översiktsplaneringen och begränsa detaljplanekravet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestämmelserna i den detaljplan som avser utformning av byggnadsverk och tomter i fler fall ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ridhus och andra liknande byggnader utanför detaljplanelagt område bör vara befriade från krav på bygglov och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för snabbare handläggning av plan- och byggärenden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa tidsåtgången för överklaganden av plan- och byggärenden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Boverket bör ges i uppdrag att se över reglerna för bostäders utformning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla tekniska egenskapskrav och utformningskrav vid ny- och ombyggnation och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja innovativt byggande och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om borttaget startbesked för byggande och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändrade regler för tillfälliga bygglov och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en större översyn av miljöbalken för att främja ökat byggande och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för ökat byggande av studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt harmonisering av byggregler med andra nordiska och europeiska länder och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att få fram fler serietillverkade bostäder och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den tillåtna ytan för s.k. attefallshus ökas från 25 kvadratmeter till 32 kvadratmeter och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka av de bygglovsbefriade åtgärder, såsom attefallshusen, som kan undantas från kravet på bygganmälan på samma sätt som friggeboden och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler åtgärder förknippade med inredningen av uthyringsdelar ska bygglovsbefrias och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre förutsättningar för att bygga om lokaler till bostäder och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn kring uthyringspolicyer och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilken roll den byggda miljön har för situationer av utanförskap och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att stärka kopplingen mellan infrastruktursatsningar och bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stadsmiljöutveckling och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om s.k. social housing och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till Konkurrensverket och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om redovisningsregler för nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för omvandlingar i hyresrättsdominerade områden och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studentlägenheter och lägenheter för årsrika som egna boendeformer och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utveckling av den fördjupade översiktsplanen som instrument och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i vissa fall tillåta byggande trots att den antagna planen har överklagats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner ska få tydliga planeringsbesked från länsstyrelsen inför och under detaljplaneprocessen och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt för byggherrar att utarbeta detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förhandsgodkännande av hustyper och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma nordiska och europeiska byggregler och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler smärre åtgärder ska omfattas av enbart byggnmälan och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slopande av kravet på startbesked och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om analys av vilka detaljplanebestämmelser kommunen ställer upp i detaljplanerna och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffande av länsstyrelsen som överprövningsinstans och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning om att begränsa sakägarkretsen som har rätt att överklaga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda för- och nackdelar med en avgift för överklaganden och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om transparent process för markanvisningar och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de bestämmelser i detaljplanen som avser utformning av byggnadsverk och tomter ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut, förutsatt att bestämmelserna reglerar ett annat område än ett sådant område som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om småbyggnader som inte innebär ett permanent ingrepp i ett område som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig

- eller konstnärlig synpunkt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade regler för att ställa om en fastighets användning och tillkännager detta för regeringen.
 40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av kommunernas möjlighet att i vissa fall införa bygglovskrav för smärre tillbyggnader och åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
 41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kravet på bygglov för byggnader som uppförs på allmän plats där någon annan än kommunen är markägare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa det generella kravet på bygglov för installation av solcellspaneler och solfångare, byggande av altaner i anslutning till en- och tvåfamiljshus och liknande mindre åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
 43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sanktionsmodell för kommuner som inte håller tidsfristerna i plan- och bygglagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gång- och cykelvägar vid ändring av tomtindelning och tillkännager detta för regeringen.
 51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en helt digital plan- och byggprocess och tillkännager detta för regeringen.
 52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utnyttja digitaliseringen till att öka allmänhetens insyn i planärenden och tillkännager detta för regeringen.
 54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grönområden och rekreation och tillkännager detta för regeringen.
 55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om systemet med riksintressen och tillkännager detta för regeringen.
 56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bostadsförsörjning vid bostadsbrist som ett eget riksintresse och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgången på jourlägenheter och skyddade boenden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förtydligad lagstiftning om kommunernas ansvar för jourlägenheter och skyddade boenden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kommunerna kan arbeta med att förändra områdesplaneringen för att möjliggöra en tryggare samt säkrare och därmed ökad närvaro i förorterna för polisen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan med åtgärder för att identifiera och arbeta med otrygga områden i landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör skärpa reglerna för tillfälliga bygglov och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stryka paragrafen om tidsbegränsade bygglov ur plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att normgivningsbemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om undantag från vissa bestämmelser i plan- och bygglagen för asylboenden bör strykas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regler för bostadsköer så att de är neutrala till etnicitet och ursprung för att alla ska ha samma möjlighet att få en bostad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att utreda möjligheterna att förenkla plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att se över möjligheterna att öka konkurrensen på byggmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ett regionövergripande organ möjligheten att planera och stärka kommunerna i arbetet med samordnad regional bostadsplanering och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en bostads- och infrastrukturberedning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att markanvisningar ska prioriteras för byggande av studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enklare krav för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda olika finansieringsmöjligheter vid köp av bostad och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt skydd för historiska byggnader i plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kulturell planering och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera allmänhetens uppfattning om nyskapade offentliga miljöer och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur svenska medborgare kan få ökat inflytande över sin gemensamma offentliga miljö, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ett regionövergripande organ uppföljningsansvaret för kontrollplanen för bygglov och anmälningspliktiga bygg- och rivningsåtgärder och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivt boende och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3650 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra till alternativa boenden i det befintliga bostadsbeståndet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att expandera listan över bygglovsbefriade åtgärder kraftigt och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utverka undantag i PBL till tidsbegränsade undantag eller avvikelser från regler på lagnivå som står i vägen för bostadsbebyggelse och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa incitament för kommunerna att snabbare handlägga bygglovsärenden eller anmälningsärenden genom reduktioner av avgiften och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kravet på bygglov för byggbodar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort länsstyrelserna som instansnivå även när det gäller bygglov och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa den sakägarkrets som har rätt att överklaga bygglovs- och detaljplanebeslut och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift vid överklagande av detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att begränsa överklagande av bygglov när inga nya omständigheter tillkommit sedan detaljplan överklagats och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tidsfrist för överklaganden och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge länsstyrelserna i uppdrag att peka ut områden för nya stadsdelar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningarna för att upphandla småhus att erbjuda till fast pris och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betalningsskyldighet för gatukostnader inte bör infalla förrän bygglov beviljas för kommande byggrätter samt att bereda möjlighet för tioåriga betalningsplaner och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en modell för sanktionsavgifter gentemot kommuner som inte uppfyller sina planeringstal för bostadsbebyggelse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att revidera dagens regler för bostadsutformning och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ange bostadsintresset som ett likvärdigt intresse utöver övriga riksintressen och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ompröva och möjliggöra upphävande av riksintresseklassificeringar och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en nationell dagsljusnorm för skolmiljöer och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla byggregler för att underlätta och öka ljusinsläpp i byggnader och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare underlätta för byggande i områden där betalningsförmåga finns men där traditionell bankfinansiering är svår att ordna och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en viss andel av varje fastighet bör upplåtas enligt bruksvärde systemet för bostadssociala ändamål och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare att bygga och att öka rörligheten på bostadsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen byggbar mark och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare att bygga på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av regler som förhindrar bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna ska ta hänsyn till ett brottsförebyggande perspektiv vid detaljplaneläggning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap om och ökad användning av BID-samarbeten och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C):

83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av plan- och bygglagen för att stärka ekosystemtjänsternas roll i planeringsprocessen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3736 av Tomas Tobé m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunernas ansvar för skyddade boenden och hur insatsen ska utformas bör förtydligas i lag och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som behöver komma vidare från ett skyddat boende bör få förtur i kommunernas bostadsköer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelserna bör ges i uppdrag att följa upp kommunernas bostadsförsörjningsplaner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett system med riksintressen bör utformas som är enkelt, förutsägbart och

- rättssäkert och som inte onödigtvis hindrar tillkomsten av fler bostäder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om proportionalitet i bedömningen av bostadsbyggande på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa en maximal handläggningstid för överklagande och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa sakägarkretsen vid överklaganden och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekterna av att en avgift kan tas ut av den som överklagar ett beslut om bygglov och detaljplan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka planeringssamverkan mellan kommuner, regioner och landsting i samhällsplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta med nationella regelförenklingar och verka för att genomföra kommunal försöksverksamhet för att förkorta, förändra och förenkla byggprocesser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa enklare regler för byggande utanför detaljplanlagt område och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den sökandes rätt genom omvänd bevisbörda, så att ansvaret ligger hos myndigheten att kunna påvisa att ett ärende strider mot lagstiftningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur regler om privat initiativrätt kan utformas med bibehållet kommunalt ansvar för översiktsplanering, planbeslut och bostadsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra sättet att mäta utomhusbuller och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla beslutsprocesser vad gäller förändringar och antagandet av detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i planeringen av bostäder och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja energieffektivt byggande med material och metoder som ger minsta möjliga miljöpåverkan och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för inrättandet av ett nationellt centrum för energieffektivt byggande och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för byggande av nya studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hitta lösningar för att stärka hushåll med svag ekonomi på bostadsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklad redovisning som medger längre avskrivningstider för allmännyttan på svaga bostadsmarknader och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt Bokföringsnämnden att ge tydligare råd för när nedskrivningar krävs och tillkännager detta för regeringen.

*2017/18:3789 av Annika Qarlsso*n m.fl. (C):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för att personer utsatta för våld i nära relationer kan få förtur i bostadsköerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3831 av Maria Stockhaus (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i länsstyrelsernas uppdrag tydligt bör ingå att underlätta och främja både bostadsbyggande och företagande samt att arbetet med detta bör utvärderas årligen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handläggning av bygglov ska effektiviseras och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regler för byggande utanför detaljplanelagt område och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska kostnaderna och effektivisera byggprocessen genom fortsatta nationella regelförenklingar och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ta bort bygglov för ombyggnad av byggnader på lantbruksfastigheter och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över plan- och bygglagen gällande bygglov för att anpassa bestämmelsen till den mängd olika näringsverksamheter som i dag förekommer på ett modernt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Övriga motionsförslag – förenklad beredning		
2016/17:2342	Kent Ekeröth (SD)	
2017/18:111	Jimmy Ståhl (SD)	
2017/18:124	Jesper Skalberg Karlsson (M)	
2017/18:129	Said Abdu (L)	
2017/18:150	Said Abdu (L)	
2017/18:175	Edward Riedl (M)	
2017/18:297	Jesper Skalberg Karlsson (M)	
2017/18:375	Nina Lundström (L)	
2017/18:391	Jan Ericson (M)	
2017/18:404	Bengt Eliasson och Said Abdu (båda L)	6
2017/18:615	Anna-Caren Säterberg och Kristina Nilsson (båda S)	
2017/18:683	Magnus Manhammar (S)	
2017/18:686	Monica Haider (S)	
2017/18:718	Laila Naraghi (S)	
2017/18:749	Monica Green m.fl. (S)	
2017/18:763	Per-Arne Håkansson (S)	
2017/18:764	Lawen Redar (S)	
2017/18:767	Lawen Redar (S)	
2017/18:779	Teres Lindberg m.fl. (S)	
2017/18:822	Pyry Niemi (S)	
2017/18:945	Ola Johansson m.fl. (C)	1, 2 och 4
2017/18:958	Ola Johansson och Per Lodenius (båda C)	1
2017/18:1097	Helén Pettersson i Umeå och Marie-Louise Rönmark (båda S)	2 och 3
2017/18:1108	Lawen Redar (S)	
2017/18:1428	Erik Andersson (M)	1
2017/18:1493	Per Lodenius och Daniel Bäckström (båda C)	
2017/18:1584	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	6 och 7
2017/18:1642	Pia Nilsson m.fl. (S)	
2017/18:1701	Jan Lindholm (MP)	4

2017/18:1873	Teres Lindberg m.fl. (S)	4
2017/18:1882	Ola Johansson och Anders Åkesson (båda C)	1
2017/18:1919	Jesper Skalberg Karlsson och Johan Hultberg (båda M)	2
2017/18:1926	Bengt Eliasson m.fl. (L)	2
2017/18:2097	Patrick Reslow (-)	
2017/18:2109	Karin Svensson Smith (MP)	4 och 5
2017/18:2255	Sofia Arkelsten m.fl. (M)	8
2017/18:2293	Markus Wiechel (SD)	2–5
2017/18:2295	Markus Wiechel (SD)	1–4
2017/18:2299	Markus Wiechel (SD)	
2017/18:2300	Markus Wiechel (SD)	1 och 2
2017/18:2303	Markus Wiechel (SD)	1–6
2017/18:2344	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	2, 8–11, 13–18 och 28
2017/18:2494	Ann-Britt Åsebol (M)	
2017/18:2510	Ann-Britt Åsebol (M)	1 och 2
2017/18:2595	Niklas Karlsson m.fl. (S)	
2017/18:2596	Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (båda S)	
2017/18:2601	Mattias Ottosson (S)	
2017/18:2636	Rikard Larsson och Niklas Karlsson (båda S)	
2017/18:2662	Kristina Nilsson m.fl. (S)	
2017/18:2671	Pyry Niemi (S)	
2017/18:2712	Lawen Redar m.fl. (S)	
2017/18:2815	Jan Björklund m.fl. (L)	34, 35 och 38
2017/18:2927	Boriana Åberg (M)	1 och 2
2017/18:2941	Håkan Svenneling m.fl. (V)	15
2017/18:2970	Gunilla Nordgren (M)	
2017/18:3024	Jan Lindholm (MP)	1
2017/18:3052	Lars Hjalmered (M)	1 och 3
2017/18:3060	Richard Jomshof m.fl. (SD, -)	6
2017/18:3204	Helena Bouveng m.fl. (M)	
2017/18:3216	Ewa Thalén Finné m.fl. (M)	3 och 4
2017/18:3343	Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L)	4–9 och 11–14
2017/18:3345	Jonas Jacobsson Gjørtler m.fl. (M)	25

2017/18:3352	Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M)	14
2017/18:3363	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	7
2017/18:3570	Ulf Kristersson m.fl. (M)	4–7, 9–11, 14–16, 19–22, 27, 30, 31 och 38–40
2017/18:3580	Jan Björklund m.fl. (L)	4, 5, 9, 10, 21, 24–31, 33–39, 41–43, 45, 51, 52 och 54
2017/18:3584	Roger Haddad m.fl. (L)	12 och 13
2017/18:3633	Roger Hedlund och Mikael Eskilander sson (båda SD)	1, 2, 6, 7, 10, 12, 14–16, 19, 23, 24, 29 och 30
2017/18:3650	Désirée Pethrus m.fl. (KD)	14
2017/18:3652	Caroline Szyber m.fl. (KD)	6–16, 20, 22, 25, 36 och 43
2017/18:3683	Annie Lööf m.fl. (C)	33, 36 och 37
2017/18:3686	Annie Lööf m.fl. (C)	83
2017/18:3736	Tomas Tobé m.fl. (M)	8 och 9
2017/18:3741	Penilla Gunther m.fl. (KD)	14
2017/18:3757	Ola Johansson m.fl. (C)	6–9, 11, 13, 15, 16, 18–20 och 26–28
2017/18:3789	Annika Qarllsson m.fl. (C)	33
2017/18:3831	Maria Stockhaus (M)	
2017/18:3855	Eskil Erlandsson m.fl. (C)	17, 18, 31 och 48